

**JMG – INSTITUTIONEN FÖR
JOURNALISTIK, MEDIER OCH
KOMMUNIKATION**

STEREOTYPER I FOTBOLLEN – SOM ETT SPEL MED VINNARE OCH FÖRLORARE

En kvalitativ språkanalys om kommentatorers
rapportering ur ett genusperspektiv

Marion Lindström & Elsa Nilsson

Uppsats/Examensarbete:	15 hp MK1501 HT22 Medie- och kommunikationsvetenskap,
Program och/eller kurs:	fördjupningskurs
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2022
Handledare:	Jenny Wiik
Kursansvarig:	Malin Svenningsson

Abstract

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	MK1501 HT22 Medie- och kommunikationsvetenskap, fördjupningskurs
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht22
Handledare:	Jenny Wiik
Kursansvarig:	Malin Sveningsson
Sidantal:	47
Antal ord:	16 210 ord
Nyckelord:	Stereotyper, genus, intersektionalitet, fotboll, kommentatorer, jämställdhet, journalistik, kommunikation

---

Syfte:	Syftet med studien är att undersöka kommentatorers rapportering under fotbollsmatcher ur ett genusperspektiv.
Teori:	Kommentatorer och televiserad sport, kommersiella medier, public service, genus, stereotyper, sociala representationer och intersektionalitet.
Metod:	Kvalitativ språkanalys
Material:	Totalt 6 sändningar av fotbollsmatcher, 3 herrmatcher och 3 dammatcher från Cmore och SVT.
Resultat:	Resultaten visar att kommentatorers skildring av fotbollsspelare inte är jämställt utifrån ett genusperspektiv. Inte heller är det jämställt utrymme i medier mellan kommentatorer ur ett genusperspektiv. Över lag ges fler kommentarer under en herrfotboll än under damfotboll. Dessutom finns det fler positiva kommentarer under herrmatcher och fler negativa kommentarer under dammatcher. Detta bidrar till att det finns en maskulin diskurs i fotboll. Män får även fler kommentarer om sitt utseende än kvinnor under fotbollsrelaterade situationer. En konsekvens av detta är att män och kvinnor inte behandlas lika. Utifrån det intersektionella perspektivet fann vi faktorer gällande att svarta fotbollsspelare tenderade att få kommentarer kring fysiska egenskaper medan vita spelare tenderade få kommentarer gällande mentala egenskaper. Vidare jämför de även spelare med olika etnicitet med varandra, kanske undermedvetet. Fotbollen är ännu inte jämställd, även om den har blivit mer jämställd under de senaste decennierna. Men kommentatorer uttrycker stereotyper relaterade till både kön och intersektionalitet.

Executive summary

Football is one of the most popular sports in the world, where many people play, or at least watch the sport. Originally, the sport has been mostly played by men, which has contributed to an unequal football industry. Mainly, the industry is unequal when it comes to gender, ethnicity, sexuality, etcetera. There are multiple cases where football players have been exposed to racism, homophobia, and gender related discrimination.

During live broadcasting of football games, commentators have a big role and influence on the audience. The commentators participate in the broadcast with a purpose to entertain and inform, sometimes, without considering the actual influence they have over the audience. This includes, expressing any possible stereotypes that they have regarding players. Therefore, this study aims to examine whether commentators are expressing any stereotypes during football broadcasts. Firstly, we are investigating if men and women are portrayed differently by the commentators. Secondly, if other factors, such as ethnicity, intersect with gender in the commentary. Lastly, the study also examines the representation of men and women as commentators, to see if the representation is gender equal or not.

The methodology of the study was carried out through inspiration from a qualitative language analysis. This included, watching, transcribing, and analyzing six different football games on an international level, with Swedish commentators. At some points during the examination, we also use quantitative methods, which helped us analyzing the material in an effective way. While the material was analyzed, we looked for any potential stereotypes and sayings that were related to the purpose and contributing to answering the research questions. These findings were then presented through highlighting different patterns that had been observed, where a conclusion was drawn.

The results we found through our examination was that football, as of today, is still not gender equal. For instance, there are many more men than women commentating the games, which contributes to men having the most power to influence the audience. There are also overall many more words given during a football broadcast of man playing compared to women. Furthermore, there are more positive comments during men's games and more negative comments during women's games. This contributes to the facts that there is a masculine standard in football and if women are not as good, fast, and strong as men, they will receive more negative comments. These comments are for instance, "weak", "bad", and "slow". Another interesting fact we could see through our study was that men get more comments about their looks than women do. We believe that the reason for this is that the male commentators are afraid to talk about women's looks because they are scared to get cancelled. One consequence of this is that men and women are not being treated equally.

Our results shows that it is also not equal when it comes to intersectionality. Earlier studies have shown that black players tend to get more comments about their physical qualities meanwhile white players tend to get more comments about their mental qualities. In our study, we could see a pattern that this is also occurring in the six games we analyzed. These results show that the commentators are using different attributes depending on which player they are talking about. Reoccurring stereotypes we found in the study was that being masculine within football is a stereotype. The masculine discourse within football is big and the commentators compare women with men a lot. Furthermore, they also compare players

with different ethnicity with each other, perhaps subconsciously. Football is yet not equal, even though it has become more equal during the last decades. However, the commentator's express stereotypes related to both gender and intersectionality.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Bakgrund	2
3. Syfte och frågeställningar	4
Frågeställning 1	4
Frågeställning 2	4
Frågeställning 3	4
4. Teori	5
4.1 Vetenskaplig relevans	5
4.2 Kommentatorer	5
4.2.1 Historien bakom kommentatorerna och televiserade sportevenemang	5
4.3 Kommersiellt vs Public service	6
4.4 Genus	7
4.4.1 Definition av genus	7
4.4.2 Mediers påverkan på genus	7
4.4.3 Kategorisera genusattribut	8
4.5 Stereotyper	10
4.5.1 Definitionen av stereotyper	10
4.5.2 Stereotyper inom idrotten	11
4.5.3 Stereotyper i medier	12
4.6 Sociala representationer	12
4.7 Intersektionalitet	13
4.8 Avslutning av teori	14
5. Metod	15
5.1 Metod kvalitativ språkanalys	15
5.2 Modell för språkanalys	16
5.3 Urval och validitet	16
5.4 Kommersiellt vs public service	17
5.5 Kvantitativt genomförande	18
5.6 Kvalitativt genomförande	20
6. Resultat	22
6.1 Kvantitativa resultat	22
6.1.1 Mindre utrymme för kvinnliga kommentatorer	22
6.1.2 Positiva och negativa kommentarer	22

6.1.3 Färre kommentarer under damfotbollsmatcher.....	23
6.1.4 Maskulina attribut är stereotypiskt för fotbollen	23
6.2 Kvalitativa resultat.....	24
6.2.1 Maskulint och feminint i fotbollen	24
6.2.2 Maskulina attribut är stereotypiskt för fotbollen	25
6.2.3 Positiva och negativa kommentarer	26
6.3 Kommentatorerna är mer pålästa och intresserade av herrspelarna	27
6.4 Utseendet på spelare har lågt fokus	30
6.5 Svarta och vita fotbollsspelare skildras olika	31
6.6 Åsikter, värderingar och tankar överförs av kommentatorerna	33
6.7 Heterosexualitet är en stereotyp i herrfotbollen	33
7. Diskussion	35
7.1.1 Fler förändringar behövs för jämställdhet i fotbollen	35
7.1.2 Representationen av kvinnor respektive män	35
7.2 Spelarna skildras fortfarande olika på grund av sin etniska bakgrund	36
7.3 Förslag på framtida forskning	37
Referenser.....	38

1. Inledning

Fotboll är en mycket populär sport med både många deltagare och en stor publikskara. Det innebär en inkomstmöjlighet för många mediebolag då många efterfrågar livesända matcher och annat material från medier. Många företag väljer därför att livesända matcher på tv där de har flera expert-kommentatorer som kommenterar i försnack, halvlek, eftersnack och givetvis under matcherna. De är experter inom fotboll vilket skapar både ett förtroende och inflytande till publiken. Detta eftersom de flesta som aktivt väljer att titta på fotboll, gör det med stort engagemang och av eget intresse. Medan spelarna då är engagerade på matchen och hör kommentatorerna som är experter på idrotten, så lyssnar många på dem och förlitar sig på vad de säger. Kommentatorerna innehar därmed ett starkt ethos där de flesta har varit fotbollsproffs och därför har en hög karaktär. Med det höga inflytande, är det relevant att undersöka deras påverkan och spridning av eventuella stereotyper. Hur skildras fotbollsspelarna av kommentatorerna? Skildras fotbollsspelare olika utefter det intersektionella perspektivet? Hur stor representation av kvinnor respektive män har egentligen kommentatorer?

Den här uppsatsen syftar till att undersöka kommentatorers rapportering under sex fotbollssändningar utifrån ett genusperspektiv. Vi kommer även undersöka hur mycket utrymme de kvinnliga respektive manliga kommentatorerna får under sändningarna. Detta kommer vi undersöka genom att analysera transkriberat material från sex fotbollsmatcher, varav tre dammatcher och tre herrmatcher. Med en utgångspunkt i kvalitativ språkanalys kommer vi granska materialet och se om stereotyper förekommer i fotbollen och ifall kvinnorna och männen skildras olika av kommentatorerna. En tydligare beskrivning av tillvägagångssätt och undersökningen följer i nästkommande kapitel.

2. Bakgrund

Fotboll är en utav världens största sporter, inte minst i Sverige. Svenska Fotbollsförbundet (u.å) har omkring en miljon medlemmar, varav 600 000 aktiva spelare. Det är inte bara på nationell nivå som fotbollen är populär. På en internationell nivå är det ungefär 3.5 miljarder människor som tittar på fotboll enligt Göteborgs Posten (2016). Troligtvis är det än fler idag som tittar på fotboll eftersom statistiken är publicerad för över åtta år sedan. Fotbollens tittarsiffror tycks nämligen inte minska. Under det pågående världsmästerskapet som spelas i Qatar så slog USA tittarrekord på matchen mellan England-USA med 19.65 miljoner tittare enligt FIFA (2022). Tittarsiffrorna har även slagit rekord i Japan där matchen mellan Japan och Costa Rica var den mest tittade matchen för Japan i år.

Under de senaste åren har damfotbollen fått ett större utrymme i medier där både de bästa kommentatorerna och skribenterna numera bevakar damfotbollen enligt Göteborgs Posten (2021). Däremot är jämställdheten inom fotbollen någonting som har kritiserats länge och en bransch som på ett nationellt plan ses som ett av det mest ojämslidda yrket, skriver Anna Wallentheim för Aftonbladet (2019). Det ökade utrymmet med bättre kommentatorer i massmedier för damfotbollen kan å ena sidan nu kan ses som mer representativt och jämslidd inom fotbollsvärlden. Men å andra sidan, spelar det också roll vad de säger, där vissa delar och kommentarer kan vara mer jämslidda än andra. Därför vill vi undersöka om kommentatorer och expertkommentatorers porträttering av damfotbollen kontra herrfotbollen är jämslidd? Refererar de lika mycket, är de lika engagerade, är de lika insatta i damfotbollen som herrfotbollen?

Stereotyper inom idrotten har uppmärksammats många gånger. I flera olika idrotter inom EU är invandrare och minoriteter underrepresenterade. Trots att man genom aktiva åtgärder försökt att motverka diskriminering såsom rasism inom idrotten förekommer det ändå (European Union Agency For Fundamental Rights [FRA], 2011). Under de senaste åren har medvetenheten med rasistiska stereotyper uppmärksammats inom fotbollsvärlden i medierna, inte bara av nyhetsmedier utan även av fotbollsspelarna själva där de använt sina kanaler för att öka medvetenheten om rasism. Det finns även andra stereotyper som har uppmärksammats de senaste åren inom fotbollen. Bland annat stereotyper kopplat till sexualitet, där det finns få homosexuella fotbollsspelare inom herrfotbollen. Ett exempel på att homosexualitet inte ses som stereotyp, specifikt inom herrfotbollen, är att den australienska fotbollsspelaren Josh Cavallo ansåg sig tvungen att "komma ut" som homosexuell genom att publicera en video där han förklarar att han är en fotbollsspelare, trots att han är homosexuell. Stereotyper kopplat till etnicitet, sexualitet och genus har alltså, som tidigare nämnts, uppmärksammats inom samhället och fotbollsvärlden. Det har inte bara uppmärksammats utan det har även kritiserats. Trots kritiken och aktiva insatser för att motverka rasism och homofobi så finns det flertal exempel på att detta fortfarande sker. Fotboll är inte bara en arena för sport, det är även en arena för uttryck av åsikter och värderingar, både för publiken, för spelarna och kommentatorerna. Även om studiens huvudfokus kommer att vara att analysera kommentatorernas språk utefter ett genusperspektiv, så kommer även det intersektionella perspektivet möjliggöra att kommentatorers språkanvändning gällande etnicitet och sexualitet, och se tendenser om dessa skildras på en specifik typ av sätt.

Mediebranschen är idag inte heller jämslidd där män representerar en större del av antalet anställda i branschen. I en undersökning av Weedon, Wilson och Lawson (2018), så undersöktes tidningar med sportinnehåll. Författarna menar att av dessa utgör män 94 procent av sportredaktörerna, 90 procent av de assisterande sportredaktörerna, 89 procent av

reportrarna, 90 procent av kolumnisterna och 84 procent av textredaktörerna i USA. Alltså är det en mansdominerad bransch. Medieproducenterna inom medierapportering i sport är mycket ojämnt fördelad vilket är problematiskt då minoriteter, exempelvis genus, etnicitet, funktionsnedsättning med mera automatiskt inte får en rättvis representation av dem. Stereotyperna blir starkare när medieproducenterna är av samma kön, bakgrund etcetera (Weedon, Wilson, Lawson, 2018). Att ha en rättvis eller jämställd representation av könen (eller andra som inte följer ramen för en stereotyp för idrott) i nyhetsrapportering kan ge en begränsad rapportering från sportmedierna. Vidare presenterar de också vikten vid medierapporteringens påverkan på publiken och att en mer jämställd medierapportering kan ge en mycket positiv inverkan på jämställdheten (Weedon, Wilson, Lawson, 2018).

3. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka kommentatorers rapportering under fotbollsmatcher ur ett genusperspektiv.

Frågeställning 1

Hur skildras kvinnliga och manliga fotbollsspelare i rapporteringen av kommentatorerna?

Det kommer mätas genom analyser av kommentatorernas ordval samt kvantitativt mäta ordomfånget av kommentatorerna under damfotbollsmatcher och herrfotbollsmatcher.

Frågeställning 2

Hur mycket utrymme får de kvinnliga respektive manliga kommentatorerna?

Frågeställning 3

Hur skildrar kommentatorerna fotbollsspelarna utifrån etnicitet?

Det kommer undersökas genom att studera om bland annat etnicitet, makt och har någon inverkan i hur fotbollsspelarna skildras i rapporteringen av kommentatorerna.

4. Teori

4.1 Vetenskaplig relevans

Tidigare forskning har visat att tankar, värderingar och åsikter överförs till tittarna genom kommentatorer, detta eftersom de uttrycker åsikter i en känsloladdad kontext och utan vidare eftertanke. När dessa åsikter repeteras flera gånger lagras detta i tittarnas långtidsminne och därmed formas ett ramverk för vad vi tycker och tänker, inte bara i sportsammanhang utan även i vardagslivet. Det finns studier som undersöker genus och stereotyper inom idrotten. Där lyfts att idrottsutövare inte undgår konstruktionen av stereotyper, både på producent- och konsumentnivå. Minoriteter som svarta kvinnor får mindre utrymme i massmedier än vita män, både på konsument- och producentnivå inom sportjournalistiken. På grund av att tankar, värderingar och åsikter överförs genom medier till oss anser vi att de har en starkt vetenskaplig relevans för medie-och kommunikationsforskningen.

Tidigare forskning visar således att kommentatorer har en påverkan på att vi tar till oss det som sägs och att det formar våra åsikter. Vad vi saknat när vi sökt igenom tidigare forskning är studier om kommentatorer och deras inverkan på hur fotbollsspelare skildras samt om de bidrar till att förstärka stereotyper kopplat till ett genusperspektiv. Med fotbollens räckvidd och engagemang i åtanke, är det väldigt många människor som lyssnar på kommentatorernas röst frekvent. Med den tidigare forskningen tillsammans i åtanke, så har de en stor makt att påverka publiken i sättet de uttrycker sig. Det finns en forskningslucka av hur kommentatorer skildrar kvinnliga och manliga fotbollsspelare vilket stärker den vetenskapliga relevansen till att undersöka just det.

4.2 Kommentatorer

4.2.1 Historien bakom kommentatorerna och televiserade sportevenemang

För många människor är idrottstittandet en stor del av vardagslivet. Inledningsvis när den televiserade idrotten började, tänkte man att bilderna kunde tala för sig själva, menar Bo Reimer (2004). På grund av de tekniska begränsningarna började däremot teve-mediet att använda sig av kommentatorer likt radion. Kommentatorns främsta jobb var inledningsvis att vägleda tittaren för att personen skulle förstå vad som hände på skärmen. Kommentatorns jobb var alltså inte att analysera vad det är som sker under sportsändningen.

Idag ser kommentatorernas arbete annorlunda ut. James Rada (1996:232) förklarar att kommentatorer arbetar under en stor press som han uttrycker som "heat of the battle", eftersom de både måste informera och underhålla publiken, utan att ha ett förberett manus. Att det som sägs av kommentatorer är oförberett menar Rada (ibid) leder till att kommentatorer uttrycker det som reflekterar deras undermedvetna åsikter, bilder, värderingar och attityder. Med andra ord betyder detta att kommentatorer undermedvetet uttrycker åsikter och värderingar som åskådare undermedvetet tar till sig och som formar attitydsramar, både för producenter och konsumenter (McCombs,1992). Det är någonting som Baddeley (1990); Squires, Knowlton & Musen (1993); Zillmann (1991) håller med om, och tillägger att dessa dolda fördomar lagras i vårt långtidsminne eftersom åsikterna och värderingarna repeteras flera gånger, samt att det uttrycks i en känslomässig kontext. Eastman och Billing (2001) exemplifierar hur dessa åsikter och värderingar man som tittare har lagrat, kan uttrycka sig i

andra situationer i vardagslivet. Exempel på detta menar dem är under anställningsintervjuer, då tankar om etnicitet och genus då kan färga vad man har för åsikt om intervjupersonen.

Under en lång tid så har kommentatorer dominerats av vita män. Under det senaste decenniet har däremot svarta män och kvinnor börjat få mer utrymme som kommentatorer menar Sabo et al (1996). Att det finns en högre närvaro av svarta kvinnor och män, menar dock författarna sannolikt inte kommer resultera i en porträttering med färre negativa stereotyper. Snarare att det skulle leda till en ökad känslighet för etniska stereotyper. Detta eftersom en allmänt positiv kommentar om en svart idrottsman snarare skulle kunna återspegla den negativa stereotypen i verkligheten. Om en svart idrottsman exempelvis får en positiv kommentar om dennes fysiska kvalité, så skulle det kunna representera den "lata svarta idrottaren" eftersom de inte behöver arbeta lika hårt för att uppnå de fysiska kvalitéerna. Författarna menar nämligen att kommentatorer ger kommentarer gällande naturliga sportförmågor till svarta som en dold ursäkt för att det finns brist på framgång för vita idrottsutövare. Samtidigt menar Sabo et al (1996) att de höjer de vita idrottsutövares intelligens i deras spel för att upprätthålla en konstruerad balans mellan stereotyperna, alltså mellan den fysiska, kraftfulla svarta idrottsutövaren och den intelligenta vita idrottsutövaren.

Televiserad idrott ses som en betydande mediegenre eftersom det under stora idrottsevenemang uttrycks värderingar och ideologier, både på ett undermedvetet och på ett medvetet plan. Genren har även setts som föregångare till utveckling av televisionen, som har format det som vi ser på sportsändningar idag (Reimer, 2004). Det är även något som har påverkat kommentatorernas arbetsvillkor då det som förväntas av dem har förändrats. Tevesporten har idag tre stora drag. Det första är det journalistiska draget, där kommentatorn förväntas förmedla vad som sker i verkligheten. Det andra är det dramaturgiska draget, där berättelsen förväntas att ha en början, en mitt och ett slut. Det tredje är det underhållning, där det handlar om att fånga så många tittare som möjligt (ibid).

4.3 Kommersiellt vs Public service

När man pratar om tevedmediets och kommentatorers utveckling behöver man även ta i beaktning att det skiljer sig mellan det kommersiella mediasystemet och public servicesystemet. Fredriksson och Johansson (2014) menar att journalister känner en stark tillhörighet till den organisation som journalisten arbetar inom. Fredriksson och Johansson (2014) förklarar att det kan leda till att journalister idag främjar det som organisationen vill att de ska skriva om. Det kan således betyda att journalistens uppfattning av vilka ideal som är viktigast påverkas av vilken organisation de tillhör. Därför menar författarna att det är lättare att förstå journalisters yrkesidentitet om man skiljer på journalister som arbetar inom det kommersiella mediasystemet och public service systemet. Resultaten från en studentuppsats gjord av Boström, Hallgren och Karlsson (2014) visade att journalister som jobbar inom kommersiellt bolag hade ett större fokus på att få "klick". Likande resultat visade sig för de journalister som arbetade inom public service, det har blivit alltmer viktigt att sälja. Detta visar stämma överens med Jenny Wiik (2010) som menar att public service systemet håller på att förändras till att bli mer och mer likt det kommersiella, trots att utvecklingen går sakta framåt.

Eftersom systemen skiljer sig åt, är därför undersökningens val av kanaler någonting att ha i åtanke. Denna undersökning baseras på material hämtat från C More (kommersiellt) och SVT (public service). Eftersom tidigare forskning visat att journalister tenderar att känna starkare

tillhörighet till organisationen, kan kommentatorers rapportering i denna undersökning tänkas påverkas. Det kan exempelvis tänkas påverka vad kommentatorerna på Cmore jämfört med SVT väljer att prata om i halvlek, eller hur de ställer frågor under intervjuerna till fotbollsspelarna.

4.4 Genus

4.4.1 Definition av genus

Begreppen genus och kön är nära besläktade. Troligtvis på grund av att många tror att kön och genus hör ihop. Det är dock skillnad mellan de två begreppen. Kön är biologiskt och genus är kulturellt betingat. Genus som begrepp betyder slag, sort, släkte och *kön*. Niall Richardsson och Sadie Wearing (2014:1–2) fastslår skillnaderna mellan kön och genus, där genus förklaras är kulturellt och inte biologiskt, medan kön är biologiskt och förknippat till beskrivningen av kromosomer och anatomi, det som avgör om vi är kvinna eller man. Genus är något maskulint eller feminint vilket grundar sig i inlärdade mönster, uppföranden eller uppträdanden i samhället och påverkas därför beroende på vart du kommer ifrån (ibid).

Raewyn Connell (2009) upp det essentialistiska perspektivet om att det finns biologiska skillnader mellan könen där de utifrån de skillnaderna, kategoriserar kvinnor och män i olika fack. De kategoriserar genom att generalisera hur kvinnor respektive män agerar i situationen, hur de fungerar emotionellt och hur de kommunicerar. Han menar att kvinnor och män påverkas mycket biologiskt och att skillnader mellan könen är naturliga, medfödda och förutbestämda (Connell, 2009). Richardsson och Wearing (2014:1–2) bekräftar Connells åsikter i att biologin har en stor påverkan då biologin bestämmer vilket kön en individ tilldelas. Däremot menar de även att hur man som människa agerar, är kulturellt betingat och kan variera beroende på vilken kultur man kommer ifrån. Richardsson och Wearing (2014:3) menar också att vi människor lär oss hur vi ska agera maskulint om vi är män av vänner, familj och i skolan och på liknande sätt, att vi lär oss hur vi ska agera kvinnligt om vi är kvinnor. Detta är inte någonting som kommer automatiskt från oss, utan någonting som vi lär oss trots att majoriteten av populationen tror att vi ärvt dessa beteenden eller att det är en naturlig del i oss. Detta exemplifierar författarna med en fras som ofta benämns i den västerländska kulturen “boys will be boys” och “girls will be girls” (ibid).

4.4.2 Mediers påverkan på genus

Romy Fröhlich (2010) beskriver genus i sin studie som en socialt konstruerad kategori som skapar skillnader och ojämlikheter gällande maktfördelning mellan kvinnor och män. Fröhlich (2010: 59–60) menar att medier länge har haft, och fortfarande har en stor medverkan i konstruktionen av roller och maktfördelning i samhället. Precis som Fröhlich, menar Kristin Sakre Orgeret (2016) att utöver andra faktorer såsom biologi och kultur, så kan journalistiken även påverka utformningen av de samhälleliga könsrollerna och sedan hur vi väljer att tolka kvinnor respektive män. Samhället skapar attribut och roller, där medier förstärker och reflekterar den verklighet vi lever i. Det betyder att könsfördelningen som finns i samhället, är densamma inom journalistiken, vilket förstärker könsfördelningarna mellan dominans och underordning. Exempelvis menar Orgeret (2016) att roller tilldelats i medierapporteringen när det kommer till våldsbrott, där mannen framställs som ett hot och kvinnan som maktlös (Orgeret, 2016:210). Liesbet Van Zoonen (1995:318) presenterar fakta om att kvinnor ofta är underrepresenterade i medier och att det inte speglar hur verkligheten ser ut. Till exempel att

fler kvinnor faktiskt arbetar än vad som framställs i medier. Män är däremot överrepresenterade och de representerar fler procent än vad som motsvarar en reflektion av verkligheten (Van Zoonen, 1995:318). Över lag har kvinnan en lägre maktposition än män vilket även framgår i medier. Kvinnorna har ofta varit underlägsna och mannen har varit normen för samhället. Det har resulterat i att kvinnor behövt anpassa sig efter de manliga grundstrukturerna i samhället. Bland annat har de behövt ta mer plats och arbeta hårdare för att bli tagna på allvar och få samma representation i medier som män, och så att samhällssynen på kvinnor ska bli mer jämlik (Hirdman, 2003:200–203).

Representationen av könen är bland annat ojämnt fördelad i yrkesrollerna inom journalistik. Det är betydligt fler män än kvinnor som har en expertroll inom exempelvis nyheterna och idrotten. I stället är det fler kvinnor som ansvarar över områden inom medier som att presentera kändiskulturen och andra samhällsdiskussioner (Löfgren Nilsson, 2015). Maria Edström och Maria Jacobsson (1998) är enade med Hirdman (2003) och Löfgren Nilsson (2015) om att representationen i samhället inte är jämställd. De menar också att vid rapporteringen om kvinnor när det kommer till bland annat, idrott, och politik, så får kvinnor ett annat fokus än män. Kvinnor tenderar till exempel att bli kommenterade mer utifrån deras utseende än vad medierapporteringen är på män i samma situation (Edström och Jacobsson, 1998: 14–16). Dale och Overell (2018) tar upp ett ytterligare exempel i sin studie där kvinnor och män porträtteras olika i medier. Fler kvinnor porträtteras sexuellt genom grafisk design i medier där företag använder porträttering av kvinnor i reklam utan en direkt relevans till det. Den sexuella representationen av kvinnor i medier och reklam bidrar till den porträttering och skildring av könen vi har i samhället. Vi skapar gemensamt föreställningar i samhället om hur något bör vara. Till exempel att det är bättre att ha mycket pengar än att vara fattig, män bör inte ha läppstift, det är bra att jobba och så vidare. Medierna använder de föreställningar som skapats av samhället och förstärker dem i sina plattformar. På så vis bidrar de både till en spegelbild av verkligheten, samtidigt som de förstärker synen som redan finns i samhället. Det kan i sin tur leda till att synen på samhället reproduceras i stället för att förbättras ytterligare (Edström och Jacobsson, 1998: 14–16).

4.4.3 Kategorisera genusattribut

En teoretisk definition av vad som anses vara feminint kontra maskulint behövs för att undersöka om och i sådana fall hur kommentatorer förstärker och konstruerar stereotyper i deras rapportering. Med hjälp av tidigare forskning av hur man kategoriserar genusattribut, samt hur man placerar dessa olika attribut i kategorier i relation till kön, kommer vi kunna dra slutsatser och tolka vårt transkriberade material.

Många olika forskare har forskat om genusattribut och vad som idealt identifierar och särskiljer män och kvinnor. Raewyn Connell (2009) beskriver att kvinnor historiskt sett har beskrivits som omvårdande, känslösa, lätta att influera och påverka samt instinktiv. Män beskrivs i stället som att vara aggressiva, rationella, fräcka och oanständig (Connell, 2009). Edström & Jacobsson (2015: 22) beskriver också orden feminin samt maskulin. Ordet feminin definieras bland annat som mjuk, öm, förkvinnligad, flickaktig, förvekligad, effeminerad, omanlig och ömtålig. Ordet manligt definieras i jämförelse bland annat som motsatsordet till kvinnlig som manlig, djärv, tuff, okvinnlig, karlaktig, kraftig, rakryggad, ädel med mera.

Ytterligare, uppmärksammar även Hirdman (2003:59) att mannen är och alltid har varit normen i samhället. Det innebär att det är männen som konstruerar och skapar förväntningar i

samhället där kvinnan ständigt måste jobbar hårdare för att få bli behandlade jämlikt. Även Romy Frölich (2010) nämner kvinnliga och manliga attribut där han uppmärksammar att män antar rollen i samhället att vara tuffa “fighters”. Han menar också att samhället reserverar män rollen att vara med i våldsrelaterade situationer och att kvinnor inte anses vara sakkunnig i de situationerna. Vidare beskriver Kanter att det inte är kvinnans beteende som leder till den underrepresentation som är av kvinnorna, utan att det snarare beror på maktbalansen som länge funnits, och som fortsätter att reproduceras (Kanter, 1993: 17–20).

Genom att det inte finns en vedertagen förståelse kring att genus är socialt konstruerat, så kommer det bidra till en fortsatt reproduktion av den redan existerande konstruktionen av könsstereotyper. Lisbet Van Zoonen (1995, 318–320) menar att medier reproducera de könsstereotyper som redan finns i samhället. Samtidigt ger inte medier en sann bild av verkligheten utan producerar snarare utifrån samhällets könsfördelning och konstruktion. Män är överrepresenterade i medier medan kvinnor är underrepresenterade. Ytterligare beskriver hon hur kvinnan mestadels presenteras i en skugga till mannen och att de kvinnliga attribut som syns i medier är bland annat underlägsenhet, medhjälpliga, tillgängliga och konsumering (Van Zoonen: 1995, 318–320. Oreget (2016: 211–213) förklarar att de attribut och roller som samhället tilldelar de två könen kan påverka de möjligheter och begränsningar som människan får. Den ojämna representationen vi har i samhället leder till att relationen mellan dominans och underordning förstärks.

Som tidigare nämnt, finns det många olika definitioner och attribut som beskriver genus. Van Zoonen (1995:320) har i sin studie, sammanfattat generella genusattribut i en modell där hon poängterar att listan kunde fortsätta ytterligare men att modellen är en sammanfattning. De attributen som beskriver samhällets syn på män och kvinnor är följande:

Tabell 4.1 Genusattribut

Män	Kvinnor
arbetsammanhang	familjesammanhang
högstatuspositioner	lågstatusjobb
auktoritet	ingen auktoritet
kraftfull	ingen kraft
individuell	relateras till andra
aktiv	passiv
rationell	känslös
självständig	beroende
motståndskraftig	underlägsen
beslutsam	obeslutsam

Kommentar: Tabellen visar en sammanställning av Van Zoonens (1995:320) generella genusattribut (översatt till svenska) kvinnliga genusattribut.

Även Maria Nikolajeva (1998) har genomfört en relevant studie om genusattribut där hon skildrar de egenskaper som är stereotypa för de olika könen. När kvinnor respektive män beter sig enligt normer i samhället, så uppfyller de förväntningar som samhället har av dem. Det exemplifierar Nikolajeva genom att förklara att pojkar enligt normerna är busiga och

äventyrliga, samtidigt som flickor förväntas vara väluppfostrade och snälla. Nikolajeva tar i sin studie fram ett så kallat motsatsschema, där hon presenterar kvinnor och män enligt stereotypa attribut. Dessa attribut är varandras motsatser vilket tydliggör den särskiljning och uppfattning som förväntas av vardera kön. Nikolajeva poängterar även att hennes motsatsschema är ett generellt sätt att tolka hur kvinnor och män stereotypt skildras i både medier och samhället, men att det inte omfattar hur könen framställs i alla texter och situationer (Nikolajeva, 1998: 64).

Tabell 4.2 Motsatsschema genusattribut

Män/pojkar	Kvinnor/flickor
starka	vackra
våldsamma	agressionshämmande
känslökalla, hårda	emotionella, milda
agressiva	lydiga
tävlande	självuppfostrade
rovgiriga	omtänksamma, omsorgsfulla
skyddande	sårbara
självständiga	beroende
aktiva	passiva
analyserande	syntetiserade
tänker kvantitativt	tänker kvalitativt
rationella	intuitiva

Kommentar: Tabellen visar ett motsatsschema skapat av Maria Nikolajeva (1998). Vänsterspalten visar män/pojkar. På högerspalten visas kvinnor/flickor.

4.5 Stereotyper

4.5.1 Definitionen av stereotyper

Laurel R. Davis och Othello Harris (1998: 157) definierar stereotyper som en generalisering om en kategori av människor som är negativ och/eller vilseledande, och som används för att förutsäga och förklara beteenden. För att tydliggöra Davis och Harris (1998) definition av stereotyper, kompletteras deras definition tillsammans med etnologen Magnus Mörcks (2002: 167) där generaliseringen som görs av egenskaper hos bestämda grupper, bidrar till att en människa reduceras till några specifika och enstaka egenskaper för att vara lättare att uppfatta.

Vidare menar Stuart Hall (1997: 258) att vi förutsätter att alla människor är likadana när en person tillskrivs en egenskap utefter vilken grupp den tillhör, där ålder är ett exempel på en sådan grupp. Hall (ibid) menar även att de som anses vara stereotyper pekar ut det som är avvikande, och upprättar det som anses vara normalt och inte normalt, som till exempel de som inte följer normen i samhället. Även om de egenskaper som oftast pekas ut värderas lågt av människor så kan positiva och neutrala beskrivningar också ses som stereotypiska. Stereotyper faller ofta tillbaka på en historisk tradition och är i många fall utbredda bland allmänheten. De skapar i sin tur sociala kategoriseringar som är kopplade till makt eftersom

det sker en konflikt mellan oss i samhället, eftersom ingen vet vem det är som har tolkningsföreträde till att definiera egenskaper hos en grupp av människor. Av den anledningen är det därför mer vanligt att stereotyper förekommer på platser där makten är ojämnt fördelad (Hall, 1997: 258).

Att man vill tillhöra någon social grupp där man känner sig accepterad menar Mörck (2002:172) är någonting vi människor i allmänhet eftersträvar, vilket skapar en social kategorisering där människor på grund av kategoriseringen kan känna sig mer nöjda med sig själva. Mörck (2002: 172) menar att detta beror på att man stärker sin sociala grupptillhörighet. Dessutom kan de bero på att man skapar ett avstånd till andra grupper eftersom det blir en tydlig gräns däremellan. Människor tros få mer information om personers egenskaper genom att kategoriseras till olika grupper. Detta eftersom man tror att man inte kan lära känna alla, och därför fungerar kategoriseringen som en förenkling av det som anses vara komplicerat.

4.5.2 Stereotyper inom idrotten

Tidigare studier som gjorts angående stereotyper kopplat till idrotten visar att explicita könsstereotyper som finns i samhället är kopplat till sportaktiviteter. Plaza, Boiché, Brunel & Ruchaud (2016) kunde se några små variationer i hur idrottare framställs beroende på personliga egenskaper hos idrottaren. Deras forskning tyder på att idrottsaktiviteter fortfarande är könsbaserade och Plaza et al (2016) menar att det kan leda till att idrottare anpassar sitt deltagande i idrotten, både medvetet och undermedvetet. Fler kvinnor som deltar i en enligt normen "maskulin" sport, ser inte den idrotten som maskulin utan som neutral, medan fler män tenderar att tydliggöra maskuliniteten i den idrotten.

På liknande sätt som Plaza et. al (2016) redogör för könsstereotyperna inom idrott, redogör Laurel R. Davis och Othello Harris (1998), i stället för stereotyper kopplat till etnicitet. Deras studie visar att de etniska stereotyper som finns i samhället fortfarande är kopplade till sportaktiviteter. Överdrifter som gynnar en etnicitet men inte en annan är relativt sällsynt och är förmodligen föråldrade reflektioner från historien. Däremot bekräftar Davis och Harris (1998) resultat i deras studie, att uppfattningen hos de tidigare forskarna som uppfattat en blygsam minskning av rasism i mediebevakningen stämmer.

Däremot är det ändå i kombination av etnicitet och kön som resultaten visar sig motsätta de tidigare fynd som forskarna hittat om att rasismen i mediebevakningen minskat. Davis och Harris (1998) fann att vita, kvinnliga basketspelare tenderar att få fler kommentarer av annonsörer än svarta kvinnliga spelare. Detta avslöjar någon slags av favoritism som däremot inte uppvisas nu för tiden i herrbasket. Davis och Harris har undersökt kommentatorers rapportering under basketmatcher eftersom kommentatorer ger oss en berättelse av vad som sker på planen. Det har en viktig betydelse för fansen eftersom de kommer applicera samma tanke om det som berättas om sporten, även på situationer som inte har med sport att göra. Detta innebär att idrotten omedvetet kan rama in ett tänkande om etnicitet och könsgrupper i icke-sportrelaterade situationer. Exempelvis om kommentatorerna uttrycker flera negativa kommentarer om svarta än om vita, så kommer samma tanke överföras när man exempelvis ska rekrytera. Till exempel att man undermedvetet väljer en person som är vit för att man har fått ett åsiktsramverk som gör att man tar ett beslut som går i linje med de tankarna. Davis och Harris (1998:195-198) menar därför att kommentatorer kan ha en skadlig inverkan både på stora-och småskaliga situationer och relationer.

4.5.3 Stereotyper i medier

Andra iakttagelser fann Oscarsson, Segerqvist, Kaloudi Isaksson (2018) i sin undersökning där det visade sig att det inte finns några större mängder av könsstereotyper i de svenska medierna. Däremot visar deras undersökning att kvinnor oftare tenderar att porträtteras med typiska kvinnliga stereotyper, framför allt känslomässiga egenskaper jämfört med de manliga idrottarna. Oscarsson et. al's (2018) fynd går alltså i linje med Plaza et. al's (2016) studie, som pekar på att kvinnor oftare tenderar att förknippas med en typisk kvinnlig stereotyp. Samtidigt menar Oscarsson et. al (2018) att kvinnorna framställs i lika stor mängd av manliga stereotypiska attribut som männen gör. Däremot även att fler kvinnor än män oftare beskrivs med ordet "kraft", trots att det är ett manligt stereotypiskt attribut. Stereotyper framställas olika beroende på mediebolag menar Davis och Harris (1998). De betonar att medieföretagen har en stor roll i hur stereotyper framställs i medier. De menar att nyhetsbolaget blir mer och mer medvetna om att innehållet blir vinklat gällande atletens profilering och programschema bland annat.

Vidare menar Davis och Harris (1998) att även om syftet hos nyhetsföretagen är kommersiellt, alltså att attrahera publik, är uppfattningen om att balansen kring jämställdheten av rapporteringen kring både etnicitet och kön inte finns. Exempelvis att svarta atleter generellt sett ses som naturligt talangfulla, jämfört med berömmelsen som en vit atlet ofta får, som är kopplat till intelligens och hårt jobb. Davis och Harris menar att en negativ rasistisk stereotypisering råder i medier, specifikt med sportkommentatorer och redigerare. Under de senaste tjugo åren har samhället förändrats, där exempelvis stereotyper från 90-talet inte hade setts stereotyp för samhället 2023. Därför är tidsaspekten gällande den tidigare forskningen vi använt någonting man bör ha i åtanke under läsningens gång då tidsaspekten kan tänkas ha en påverkan på relevansen för forskning om stereotyper. Däremot förklarar teorin definitionen om stereotyper och hur dessa skapar i samhället, och det menar vi inte har någon påverkan beroende på vilken tid det utspelar sig. Vi tror att stereotyper, alltså hur de bildas påverkas mer beroende på kultur, etnicitet, kön, klass etc, och inte så mycket beroende på vilken tid. Sammanfattningsvis kan man alltså konstatera att de tidigare studierna visar att det finns stereotypisering i medier rådande både kön och etnicitet, men att dessa fynd har hittats via olika metoder där man även har fått fram olika resultat. Mycket av den tidigare forskningen som tidigare nämnts härstammar från en internationell kontext samt är relativt gamla.

4.6 Sociala representationer

I ett samhälle, både i mindre och större grupper så behöver varje individ anpassa sig något för att kunna förhålla sig till omvärlden. Vi behöver kunna ta oss framåt, och både fysiskt och intellektuellt kunna hantera, identifiera samt lösa de problem vi ställs inför. Vi delar omvärlden med många medmänniskor där vi tillsammans utgår ifrån tidigare mönster, både i samförstånd och konflikter, för att tillsammans kunna förstå och anpassa sig till det sociala samhället. Därmed skapar människan sociala representationer, eftersom det ger en vägledning till hur vi ska tolka företeelser, fatta beslut, ta ställning och försvara vår ståndpunkt (Jordebrandt & Stiernas, 1996: 27–28).

Sociala representationer beskrivs som ett tolkningssystem för individer, som påverkar hur vi förhåller oss till våra medmänniskor (Jordebrandt & Stiernas, 1996: 32). Sociala representationer har som uppgift att bidra till att skapa en social ordning som förenklar för

individer att orientera sig i sin omgivning. Dessutom har de uppgiften att underlätta kommunikationen vilket de gör genom att tillföra grupper språkliga koder som används till att representera och klassificera olika sociala fenomen i dess omvärld (Jordebrandt & Stiernas, 1996: 19). Vad som anses vara lämpligt beroende på om du är kvinna och man är något som återspeglar sig i medier. Representation i medier har två olika perspektiv i fråga om genus. Det första perspektivet menar Richardsson och Wearing (2014: 6–8) är att representation i medier inte bara är en återspeglning av världen utan de är ofta konstruerade. Därför menar författarna, att representationer i medier aldrig är oskyldiga och uppstår inte bara, utan är konstruerade utifrån politik och ideologi. Skaparen av innehållet är anpassat till vad som förväntas förmedlas i ord i anslutning till bilden där de tar upp ett typexempel på detta som är ett bröllopsfotografi. Detta exempel förklarar hur medier ger oss en bild av vad som menas är maskulint och feminint och hur vi ska agera i dessa roller. Även om vi idag har flera olika representationer i medier som utmanar de traditionella könsrollerna så är fortfarande de traditionella könsrollerna fastslagna i medierna (ibid).

Alex Gillespie (2008), menar att i och med dialogen med sig själv och andra så delar de erfarenheter de har med objektet vilket skapar representationer. Gillespie (2008) uppmärksammar att de behöver ha representationer om samma objekt, samtidigt som parterna även behöver ha olika uppfattningar om objektet för att kommunikationen ska fungera. Detta så att man ska kunna kommunicera och bilda representationer. Han exemplifierar detta genom att säga att möjligheten till kommunikation skapas på grund av delade uppfattningar medan nödvändigheten till att kommunicera uppstår av olikheter (ibid). Caroline Howarth (2010b) uppmärksammar även hon vikten av kommunikation då det är en förutsättning till att skapa en dialog. Hon menar även att kommunikationen är beroende av representationen och vice versa, för att sociala representationer ska skapas (ibid).

4.7 Intersektionalitet

Både Mattsson (2013) och Lykke (2003) menar att intersektionella teorin grundar sig i postmodern feministisk teori där begreppet myntades genom svarta kvinnors livsvillkor och feminismen i USA. Begreppet kom fram för att kunna lyfta den ömsesidiga betydelsen av klass, genus och rasifiering (Mattsson, 2013: 8). För att fördjupa vår analys har vi också valt att lyfta det intersektionella perspektivet, detta för att kunna identifiera andra tendenser kopplat till faktorer som går utanför ramen av genusperspektivet.

Katarina Mattsson (2010: 13) lyfter Hazel Carbys (1997) undersökning av könsbaserade maktordningar. Enligt vårt samhälle i termer av genus, gynnas inte män alltid av fördelar och privilegier som de faktiskt "borde erhålla". Alltså kan en vit kvinna befinna sig i en överordnad position i relation till andra män i vissa sammanhang, på liknande sätt som att vita kvinnor kan befinna sig i en överordnad position i relation till svarta kvinnor. Mattsson (2013: 14) lyfter här Ruth Frankenberg's (1993) citat som pekar på den könsbaserade maktordningen: "Vita människor är rasifierade på samma sätt som att män har kön". Frankenberg's (1993) studie pekar på konstruktionen av vithet, att den formas och levs med av individer tillsammans med andra sociala positioner som klass, sexualitet, etnicitet och ålder.

Att individers sociala positioner interagerar och påverkar deras livsvillkor är kärnan i intersektionell teori. Det tidigare exemplet på könsbaserad maktordning är ett av många exempel på hur sociala positioner skapar ojämlikhet och diskriminering, någonting som både Nina Lykke (2003), Hammarström, Johansson, Annandale, Ahlgren, Aléx, Christiansson (2014) och Katarina Mattsson (2013) enas om. Vidare förklarar Leslie McCall (2005) att

individens sociala positioner ses som interagerande och av den anledningen kan de inte skiljas från varandra. Dessutom har sättet som de sociala positionerna interagerar med varandra betydelse för kontexten då faktorer som politik, historia, geografi och socialt påverkar interaktionen både på samhällsnivå, gruppnivå och individnivå.

Det som går att konstatera av den intersektionella teorin är att sociala positioner hos en individ konstruerar dennes uppfattning men även andras uppfattningar om individen. Det är ett komplext pussel som skapar maktordning och ett hierarkiskt system som för oss passerar obemärkt förbi. Konstruktionen av vita och svarta identiteter kan vi även konstatera inte förhåller sig till varandra på ett sätt som man väljer själv utan de fyller varandra med innehåll och mening.

4.8 Avslutning av teori

Sammanfattningsvis kan vi konstatera efter en genomgång av den tidigare forskningen att massmedier har en stor inverkan på hur bilden av människor porträtteras. Beteenden som vi lär oss från barnsben konstruerar stereotyper och undermedvetet förstärks dessa stereotyper i medier utefter de åsiktsramverk vi blir matade med omedvetet i det vardagliga livet. Vidare visar den tidigare forskningen att kvinnor är underordnade män, och det är även någonting som återspeglas i massmedierna idag. Därför är genusbegreppet och genusperspektivet i huvudfokus i denna undersökning, eftersom undersökningen syftar till att undersöka kommentatorers språk under fotbollsmatcher spelade av både män och kvinnor. Det intersektionella perspektivet, som fokuserar på maktordning, klass och etnicitet är även det ett viktigt perspektiv som tas in i studien för att kunna identifiera andra faktorer som kan tänkas genomsyras i kommentatorernas rapportering.

5. Metod

Huvudfokuset i studien är en kvalitativ språkanalys. I genomförandet av undersökningen, insåg vi däremot att vi samtidigt kunde göra en kvantitativ undersökning för att hjälpa oss tolka materialet. Därmed är studien en kombination av kvalitativt och kvantitativt. Genom att analysera materialet med hjälp av kategoriseringar och en typ av kodning så gav det oss möjligheten att komplettera vår studie med en mätning. De material och den metod vi använt oss av gav oss därför också kvantitativa resultat. Däremot när vi tolkar kommentarer har vi behövt tolka språket först för att kunna kategorisera kommentarerna, och därför är det inledningsvis en kvalitativ metod vi använt även under den kvantitativa analysen. Några relevanta resultat kommer presenteras eftersom undersökningen erbjöd oss statistiken, vilket även kan vara gynnsamt för vår studie.

Som tidigare nämnt, är huvudfokuset en kvalitativ språkanalys, men vi även undersöker annat, där en del är en kvantitativ studie.

5.1 Metod kvalitativ språkanalys

Huvudfokuset i vår undersökning baseras som tidigare nämnt, på metoden *kvalitativ språkanalys*. De texter vi analyserat, är en typ av medietext med syftet att underhålla och skapa en tydligare förståelse hos publiken. Kommentatorerna kommenterar matcher för att informera om spelet och vad spelarna gör, som ett komplement till bilden som visas. Syftet med analysmetoden *kvalitativ språkanalys* är att undersöka texterna (kommentatorernas sägningar i textform) utifrån ett språkligt perspektiv. Med en kvalitativ språkanalys, där vi undersökt kommentatorers språk, menar Johanna Ledin och Ulla Moberg ur boken *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap* (Ekström & Johansson, 2019: 195) att det bidrar det till att komma åt underliggande värderingar och stereotyper inom fotbollen. I studien analyserade vi om kommentatorerna gav olika värderingar på spelarna utifrån ett genusperspektiv och även ett intersektionellt perspektiv. I genomförandet av undersökningen så kunde vi jämföra och undersöka många olika aspekter som till exempel kommentatorernas engagemang och kunnighet till spelarna. Dessutom undersökte vi kommentatorernas språk och om deras ordval bidragit till de synsätt och stereotyper samhället har. Till exempel om ett feminint genusattribut används för att beskriva en manlig fotbollsspelare, och om attributet då sades i en positiv eller negativ kontext.

Texter och uttalanden från sändare kan ha ett stort inflytande, samtidigt som sändare också kan ha blivit influerad av andra. Kommentatorerna har även egna uppfattningar och kunskap som påverkar deras syn på olika situationer. Det kan i sin tur avspeglas i vilka ordval de gör och hur de väljer att uttrycka sig. Med utgångspunkt av språkanalys som metod, har vi kunnat undersöka detta vidare, för att få bukt på sändarens ordval och hur de influerats av samhället. Även för att se hur de influerar publiken utifrån egna uppfattningar, kunskap och eventuella stereotypiska antaganden. Att analysera texter i en kvalitativ språkanalys är relevant eftersom texter representerar delar av verkligheten och de påverkar oss i hur vi tolkar något och värderingar vi skapar, de föreställningar människor har, hur vi förhåller oss till samhället samt till andra människor (Ledin & Moberg, 2019: 193).

5.2 Modell för språkanalys

Att skapa en modell för en språkanalys beskriver Ledin och Moberg (2019: 200) som svårt eftersom alla texter är olika och det inte går att generalisera hur en modell bör se ut. Däremot har vi utifrån tidigare studier tagit fram mallar för genusattribut, som förklarar vad för ord som identifierar feminina respektive manliga attribut. Genom att söka igenom många olika studier, anser vi att vi har tillräckligt med material som är enade med varandra om vilka attribut som är feminina och maskulina. Med hjälp av Lisbet Van Zoonen (1995) och Maria Nikolajevas (1998) modeller om genusattribut, har vi kunnat tolka texternas språk i vår undersökning, och sedan dragit en slutsats utefter det.

Studien använde sig utav en “nerifrån-och-upp-analys” vilket Ledin och Moberg (2019: 204) beskriver som att man undersöker vad orden, fraserna och satserna innebär i ett specifikt sammanhang. I vår analys betyder det att vi granskade det material vi transkriberat och kategoriserade de ord och uttalanden som kommentatorerna sagt under en fotbollssändning. Därefter analyserade vi de begreppen om vad det betyder i sammanhanget vilket för oss är dam- och herrfotbollsmatcher. Språkanalysen vägleder till något som man kan säga om textens karaktär, vilket kan variera mellan texterna. Bland annat kan man ifrågasätta vilka värderingar som texten bär fram (Ledin & Moberg, 2019: 205). Just värderingar som texten innehåller är något vi fokuserat på i analysen. Detta för att undersöka vad för värderingar kommentatorerna har och om de förmedlar stereotyper, samt om det värderingarna skiljer sig beroende på vilket kön spelaren har.

Resultatet som framställdes efter språkanalysen gav oss en grund för att kunna vidareutveckla och tolka texten i ytterligare kontexter. Sådana kontexter var till exempel att analysera hur kommentatorerna i detta fall framställt sin text och vilken påverkan det har på en kommunikationssituation. Konkret så bidrog metoden med språkanalys till att kunna undersöka hur ett textinnehåll kan påverka och påverkas av diverse faktorer. Dels undersökte vi hur texten riktar sig till någon, och hur personer, tid och rum påverkar för att vägleda läsaren i det samhälle som texten är skriven i (Ledin & Moberg, 2019: 195). I vår undersökning innebar det att vi med denna metod kunde undersöka hur kommentatorerna pratar om spelarna och matchen utifrån samhällets konstruktioner. Några av samhällets konstruktioner som spelade in var bland annat att det är en idrott, det är en tid med mycket som pågår i världen och publiken är bred med många olika människor som är publiken.

5.3 Urval och validitet

På grund av fotbollens räckvidd och engagemang världen över valde vi att analysera svenska kommentatorer under fotbollsmatcher. Anledningen till det var främst på grund av att sporten

är så stor runt om i hela världen, både för kvinnor och män. Studien innefattar sex fotbollsmatcher där tre av dem är dammatcher och tre är herrmatcher. Samtliga matcher är från säsongen 2022 och det är de senaste matcherna vi kunde få tag i. Vardera matchen har haft två manliga kommentatorer som rapporterat löpande under matchens gång. I studion har det varierat i antal personer som kommenterat där olika kön, etnicitet och roller har deltagit. Däremot har majoriteten varit män.

De tre matcherna från damsidan är landskamper varav en match från herrsidan är landskamp och de resterande två matcherna är från världsmästerskapet i höst/vinter. Vi stötte på problematik i att hitta matcher som var möjliga att transkribera och analysera. Detta eftersom de flesta matcher raderas efter några dagar. Dessutom gjordes denna studie under världsmästerskapsuppehållet så varken matcher i allsvenskan eller andra ligor i världen sändes då vår studie genomfördes. Vi fick tag på tre damlandskamper men det var betydligt svårare att hitta herrlandskampsmatcher. Därför valde vi att analysera en herrlandskamp och två världsmästerskapsmatcher. Fokuset ligger på att analysera kommentatorernas rapportering om kvinnliga och manliga spelare på internationell nivå, med svenska kommentatorer. Därmed anser vi att det inte bör spela någon roll ifall det är en landskamp, en match spelad av andra länder än Sverige eller liknande. Därför tror vi att det är till undersökningens fördel att vi har VM-kvalmatcher, landskamper och VM-matcher där språket från flera kommentatorer analyseras på matcher, där engagemanget kring kommentatorers rapportering också kan tänkas skifta. Eftersom det är kommentatorerna som analyseras är det intressant att se hur de kommenterar i olika tävlingssammanhang. Exempelvis kan en VM-kvalmatch som handlar om att ett lag kan vinna eller försvinna engagera kommentatorerna mer än om det är en vänskapsmatch mellan två nationer och vice versa.

5.4 Kommersiellt vs public service

De matcher vi transkriberat samt analyserat är fördelat på både kommersiella kanaler (Cmore) och Public Service (SVT). Två herrmatcher sände Cmore och de resterande fyra matcherna sände SVT. I tabellen nedan visas vilka matcher vi analyserat, vart de har sänts och vilket datum matchen spelades.

Tabell 5.1 Kanaler och matchdatum

Cmore	Herr Sverige – Algeriet, matchen spelades 19 november 2022
	Herr England – Iran, matchen spelades 21 november 2022
SVT	Herr Saudi Arabien – Argentina, matchen spelades 22 november 2022
	Dam Sverige – Finland, matchen spelades 6 september 2022
	Dam Sverige – Brasilien, matchen spelades 28 juni 2022
	Dam Sverige – Australien, matchen spelades 12 november 2022

Kommentar: Tabellen visar vilka matcher som sänts av Cmore respektive SVT. Tabellen visar även vilka matcher som analyserats och vilka datum matchen spelades på.

5.5 Kvantitativt genomförande

Vi har tittat på varje match och transkriberat allt som sägs under fotbollssändningen. Det inkluderar fotbollsmatchen, försnack, snack i halvtid och eftersnack. Intervjuer som var med i sändningen har även de transkriberats, men eftersom de som blir intervjuade (fotbollsspelarna i matchen) inte är kommentatorer så kommer inte deras språk analyseras i denna undersökning. Efter vi transkriberat de sex matcherna så har vi analyserat materialet och kategoriserat det utefter grupper.

Bland annat Eastman och Billings (1999) och Danny McLoughlin (2021), har gjort kategoriseringar av sporttermer som de sorterat in i olika kategoriseringar. Eastman och Billings (1999) har skapat 17 kategorier som de sedan använder för att sortera de ord och attribut som kommentatorerna använder sig av. Exempel på deras kategoriseringar är *intelligens*, *fysisk kraft*, *beslutsamhet* och *bakgrund*. På så sätt kan man smidigt analysera resultaten och jämföra dem mellan olika matcher. Eastman och Billings (ibid) resonerade vid valet av kategoriseringar att de fann en större partiskhet vid rapportering av män jämfört med kvinnor inom idrotten. Detta gällde oavsett om kvinnornas evenemang var stora finaler och herrarnas var ”vanliga” seriematcher. Ett exempel på en av kategorierna de hade var *hastighet*. De kunde i sin undersökning se att hastigheten var en vanligt förekommande könsrelaterad stereotyp som uppmärksammades inom idrotten. De menar att kvinnor oftare fick höra att de hade ett långsammare spel, just för att deras prestation jämfördes med männens spel. Eastman och Billings (2000) menar därför att det är dolda könsfördomar inom idrotten. Om en kvinna uppmärksammas till att vara snabb eller stark, så är även det en könsfördom där de förväntas prestera enligt normen, vilket är som männen presterar.

Vår studie genomfördes på liknande sätt, där vi tog inspiration från kategoriseringar från tidigare studier. Detta eftersom deras kategoriseringar är relevanta utifrån vår studie där vi ville se vad för stereotypiska sägningar som uppmärksammades under en fotbollssändning. Däremot slog vi samman några kategorier, skapade nya och tog bort några kategorier utifrån vad som passade just vår studie. Detta då några kategorier från tidigare studier var svåra att särskilja eftersom de liknade varandra mycket. Vi ansåg att det skapade förvirring i vårt analytiska arbete, och omformade därför kategorierna. Även eftersom vi är två personer i studien och vi vill att undersökningen ska ske på ett liknande sätt, där vi delar samma tolkningar på kommentatorernas språk.

Samtliga kategorier är indelade efter ord och rapporteringar som är vanligt förekommande. Nedan presenteras de kategoriseringar vi valt att använda oss utav i vår studie.

Den kategorisering vi valt att analysera vårt material med ser ut som följande:

1. Atletisk

Kommentarer som uppmärksammar att spelaren/laget genomfört en god fysisk prestation. Till exempel ”bra gjort”, ”snyggt inspel”, ”hon är bra både i offensivt och defensivt”)

2. Intelligent

Kommentarer som uppmärksammar mer mentala prestationer, där de menar på att spelaren till exempel tänkt till bra för att spela bollen på ett visst sätt. ”Skickligt inspel”, ”Smart tänkt” .

3. Hårt arbete

Kommentarer som uppmärksammar att spelarna eller laget har arbetat hårt. Det behöver inte nödvändigtvis vara en bra prestation utan fokuset ligger på att ett hårt arbete har lagts ner. Till exempel ”kämpar hårt”, ”vilket lagarbete”, ”han krigar sig fram”.

4. Inställning

Kommentarer som uppmärksammar spelare/laget som tyder på god inställning eller motivation. ”De ser laddade ut”, ”hon är mentalt redo för dagens match”.

5. Hastighet

Kommentarer som uppmärksammar att spelare är fysiskt snabba, har snabba fötter, att spelet går fort eller liknande. Det riktar sig till kommentarer om just hastighet i spelet. Till exempel ”snabba fötter”, ”vilken fart hon har”.

6. Ledarroll

Kommentarer som uppmärksammar spelare inta en ledarroll. Det kan vara att de ”visar vart skåpet ska stå för det andra laget”, hon är lagkapten eller ”han har en nyckelroll”.

7. Utseende

Kommentarer som riktar sig till spelares utseenden och rörelser. Till exempel att en spelare har långt hår, biffiga ben eller ser ”tjurig” ut.

8. Allmän positiv kommentar

Kommentarer som är positiva om spelet, men inte nämner några specifika ord som klassificeras på andra kategorier i listan. Det kan vara kommentarer som ”nu är det riktigt bra” eller ”kom igen nu Sverige”.

9. Allmän negativ kommentar

Negativa kommentarer om spelet. Det kan till exempel vara att en spelare inte är snabb nog, spelet inte håller måttet, passningen var svag eller att det är låg nivå. Till exempel (”Nivån håller inte”, ”det är för dåligt”).

10. Känslor

Kommentarer som hänvisar till känslor hos spelaren. ”Hennes självförtroende är lågt”, ”modigt gjort av honom”, ”nu är det stressigt i laget”.

11. Feminina attribut

Feminina attribut som kommentatorerna uppmärksammar om spelarna.

Denna kategori finns med eftersom de flesta andra kategorier så som ”hårt arbete” och ”hastighet” redan är maskulina attribut. Dessa kommentarer kan vara bland annat ”fin/fint”, ”vad duktigt gjort”, ”graciöst mål”, ”elegant hemjobb”.

12. Bakgrund

Denna kategori berör kommentarer som berör information om tidigare matcher, information om spelarna som antal spelade landskamper med mera. Till exempel ”det är hennes 70:e landskamp”, ”han har haft många skador”.

13. Matchspel

Kommentarer som berör neutrala kommentarer om spelet. De är varken positivt eller negativt laddade ord. Det kan vara förklarande beskrivningar om vad som händer i spelet. Till exempel (”det är en jämn match”, ”Hurtig spelar till Rytting Karneryd”.

14. Övrigt

Kommentarer som beskriver annat som inte anses relevant till vår studie. Det kan vara beskrivning av omgivningen som till exempel ”publikrekord”, ”det är en varm kväll” eller liknande.

5.6 Kvalitativt genomförande

Med hjälp av att vi mätt kvantitativt och kategoriserat in vad som sägs av kommentatorerna i fack möjliggör det för oss att kunna genomföra vår kvalitativa språkanalys. Som tidigare nämnt så behövdes det transkriberade materialet tolkas för att kunna göra mätningar kvalitativt. Utifrån dessa kategoriseringar, kunde vi se mönster i om och i så fall hur det skiljde sig mellan matcherna och könen. Det vi senare gjorde var att gå in på de specifika, mest intresseväckande kategorierna för att analysera materialet ytterligare och skapa våra egna tolkningar. En kategori var till exempel *allmänna positiva kommentarer* där positiva kommentarer om spelarna och spelet kategoriserades i. Kategorin är bred och inkluderar många olika kommentarer, och därför analyserade vi delvis denna kategori på djupet för att se vad för mönster vi kunde se av kommentarerna ur ett genusperspektiv. Kategorierna hjälpte oss alltså att se mönster och skildringar mellan matcherna, men sedan jämfördes kommentarerna som var under samma kategori för att få ett mer kvalitativt resultat genom att vi tolkade kommentarerna djupgående. Med detta tillvägagångssätt, kunde vi smidigt analysera texterna för att finna eventuella skildringar mellan spelare utifrån ett genusperspektiv samt ett intersektionellt perspektiv. De metoder vi använt för att genomföra vår studie, har gett oss möjligheter att analysera det vi velat i vår undersökning. Tillsammans med god resultatvaliditet så ger vår metod goda förutsättningarna för ett resultat som är applicerbart på verkligheten.

Problematik vi stött på under undersökningen var delvis tillgång till matcher som vi nämner tidigare. Det berodde delvis på att de flesta matcherna raderades efter några få dagar. Därför var det passande att VM sändes för herrarna och vi kunde transkribera matcher som sändes samma dag.

Vidare diskuterade vi en del om tolkningen vi gör av materialet. Vi har gemensamt enats och skapat tolkningar utifrån det analyserade materialet, vilket betyder att vi är enade och

genomfört undersökningen på ett specifikt sätt. Däremot, är det möjligt att andra som genomför samma undersökning, hade tolkat analysen på ett annat sätt. Därför är det viktigt att veta att vi skapar våra egna tolkningar utifrån materialet i den kvalitativa språkanalysen.

6. Resultat

I genomförande av transkribering och analys av materialet har vi funnit resultat som beskriver hur spelare skildras olika av kommentatorer under fotbollssändningar. Dessa resultat har vi delat upp i kvantitativa respektive kvalitativa resultat. Inledningsvis kommer de kvantitativa resultaten som vi ansåg var mest anmärkningsvärda för undersökningen presenteras. Vidare kommer de kvalitativa resultaten med våra tolkningar av kommentatorers rapportering att redovisas.

6.1 Kvantitativa resultat

6.1.1 Mindre utrymme för kvinnliga kommentatorer

En illustration av utrymmet i sändningarna mellan kvinnor och män visas i tabellen nedan. Resultatet visar att i fyra av sex matcher fanns det kvinnliga kommentatorer. Den matchen som hade flest antal kommentarer var mellan Sverige och Algeriet, likaså var det i den matchen där flest kommentarer av kvinnor sades, med 5632 ord. Följt av matchen mellan Sverige och Brasilien var det 3159 ord av kvinnor, därefter matchen mellan Sverige och Finland med 2140 ord av kvinnor. Den matchen med minst ord av kvinnliga kommentatorer var mellan Saudiarabien och Argentina, med 1093 kommentarer.

Resultatet visar alltså att i de matcher där kvinnor var med och kommenterade, fick de som mest knappt en fjärdedel av utrymmet i sändningarna. Män fanns med i alla sex matcher som kommentatorer under direktrapportering, men även fanns med som expertkommentatorer i studion. Kvinnor fanns bara med i studion som expertkommentator. De manliga kommentatorerna har i alla matcher mest utrymme sett till ordomfång. Männen dominerar således mestadels av innehållet i medieutrymmet under fotbollssändningarna, både på dam- och herrfotbollsmatcher, sett efter antal ord och närvaro. Problematiken kring att de finns få kvinnor inom branschen gör att de inte kan representeras, alltså att man som kvinna inte ser eller hör kvinnor inom medier, vilket kan leda till att innehållet också blir ojämnt.

Tabell 6.1 Kommentarer utefter kön (antal ord)

Herr Sverige – Algeriet: 17 532 (män), varav 5632 (kvinnor)
Herr Saudiarabien- Argentina: 15 335 (män) varav 1093 (kvinnor)
Herr England – Iran: 16 355 (män) varav 0 (kvinnor)
Dam Sverige – Finland: 13 821 (män) varav 2140 (kvinnor)
Dam Sverige – Brasilien: 11 084 (män) varav 3159 (kvinnor)
Dam Sverige – Australien: 9615 (män) varav 0 (kvinnor)

Kommentar: Tabellen visar en sammanställning av de kvinnliga och manliga ordomfånget per match, där kommentarerna har räknats per antal ord.

6.1.2 Positiva och negativa kommentarer

Det gavs fler positiva kommentarer under herrfotbollsmatcher än under damfotbollsmatcher. Samtidigt kunde vi även tyda resultatet att fler negativa kommentarer gavs om kvinnans spel medan färre negativa kommentarer gavs om män. Resultatet visar att kvinnor tenderar att få färre positiva kommentarer och fler negativa kommentarer än män. Anledningen till detta kan

bero på den manliga diskursen inom fotbollen och att stereotypen är att prestera som männen och att man bör vara en man om man spelar fotboll. Ifall en kvinna därmed inte springer lika fort efter en boll som en man så kan hon få fler negativa kommentarer om att hon är långsam än vad mannen hade fått.

6.1.3 Färre kommentarer under damfotbollsmatcher

Vad som går att konstatera med detta resultat är att herrmatcherna har ett högre ordomfång än vad damerna har. Matchen med flest ord var en herrmatch där Sverige var ett av de spelande lagen. Det finns olika faktorer som kan spela in på resultatet om antal ord. Faktorer kan vara att landskamper inte får lika mycket tv-tid, och att VM får mer för att de har fler som tittar. Det kan också handla om att sändningarna inkluderar fler ämnen som inte har med fotboll att göra, för att de vet att de har fler tittare under herrmatcher. Men det kan även vara så att det helt enkelt blir ett större omfång under herrmatcherna om kommentatorerna känner ett större engagemang under dessa matcher och därför pratar mer om dem.

Tabell 6.2 Ordomfång per match

Herr Sverige – Algeriet 23 164 ord
Herr Saudiarabien- Argentina 16 428 ord
Herr England – Iran 16 355 ord
Dam Sverige – Finland 15 961 ord
Dam Sverige – Brasilien 14 243 ord
Dam Sverige – Australien 9615 ord

Kommentar: Tabellen visar hur många ord som sades av kommentatorerna under de olika matcherna som har analyserats.

6.1.4 Maskulina attribut är stereotypiskt för fotbollen

När det kommer till maskulina attribut så skiljer det sig mer mellan könen där kommentatorerna tenderar att ge fler maskulina attribut på dammatcherna jämfört med herrmatcherna. Den statistiken säger alltså att maskulina attribut används oftare under dammatcher, med en differens på 59 enheter. Det betyder därmed att fler maskulina attribut används på kvinnor och något fler feminina attribut används på män.

Något mer vi kan tyda från de kvantitativa resultaten med feminina och maskulina attribut är att maskulina attribut används i en betydligt mycket högre grad än de feminina attributen. Det är maskulina attribut såsom, hastighet, hårt arbete, inställning med mera. Totalt i dam och herrmatcher så använder kommentatorerna sig av feminina attribut 111 gånger i samtliga matcher. De maskulina attributen används däremot 1111 gånger i samma matcher. Det betyder en differens på 1000 enheter mellan maskulina och feminina attribut. Slutsatsen av detta resultat är att maskulina attribut är stereotypiska hos kommentatorerna för att beskriva fotbollsmatchernas spel både för damerna och herrarna. De maskulina attributen som

förekommer mest handlar om att spelaren är atletisk och bra på fotboll samt hårt arbete, det vill säga att spelaren kämpar mycket.

6.2 Kvalitativa resultat

6.2.1 Maskulint och feminint i fotbollen

Feminina attribut uppmärksammades vid flera tillfällen under matchernas gång. De var ord såsom fin/fint, underbar och duktig som var vanligt förekommande. Nedan presenteras några exempel på feminina attribut som uppmärksammas i matcherna.

Feminina attribut dam-matcherna:

“Linda Sembrant som jag tycker har en väldigt väldigt fin fot”

“Gorey på centrala mittfältet är duktig”

“Ford tar bollen fint”

“Till Russel där borta, se upp för henne. Duktig i man mot man lägena”

“Det är fint hemjobb”

Feminina attribut herr-matcherna:

“Rashford som gör det ja lika bra, perfekt avslut, fin liten vrickning där motstånderna kårar korb och sen placera den fint”

“Hejazi har jättefin fot han kommer bli viktig på mittfältet”

“Det här är oerhört vackert anfallsspel, du ser linjen han är inte offside”

“De Jong som tricksar mycket på mitten och är otroligt duktig en gång och som har haft en fin säsong”

Kommentarerna som gavs om feminina attribut till de manliga och kvinnliga spelare liknade sig i vilka sammanhang de användes i. Från den aspekten, pratar kommentatorerna på ett jämställt sätt om båda könen. Det var något vi även kunde se gällande maskulina attribut, där språket som användes för att kommentera kvinnorna användes på liknande sätt både under dam- och herrmatcherna. Nedan presenteras maskulina attribut.

Maskulina attribut dam-matcherna:

“Hon är van vid att behöva trycka upp det där och det är väldigt stor skicklighet i den där finten.

“Smart spelat mot Asllani”

“När Rolfe hamnar i det läget har hon den bästa träffsäkerheten i världen”

“Anderssons försvarsspel är hela tiden rätt i fotställningen”

“Hurtig släpar in och där är hon oslagbar”

Maskulina attribut herr-matcherna:

“Sardar Azmoun som vi pratade om tidigare som är en offensiv stjärna i Iran”

“Han vann mycket boll första halvlek, han är skicklig i passningsspelet och han rör sig ganska majestätiskt på planen”

“Han är ju väldigt skicklig i att röra sig och hantera bollen”

“En riktigt skicklig forward som tar vara på lägena”

“Kane som är en sån säker måttsytt för England”

Som ovan visat, används de maskulina attributen i liknande sammanhang på dam och herrmatcherna. Orsaken till detta kan delvis bero på att kommentatorerna inte lägger en värdering i vilka ord som är maskulina respektive feminina när de använder dem. Till exempel att de tycker att spelet är enligt fotbollstermer fint och att en kvinna är stark med bollen. Begreppen kan därför ha blivit vanliga att använda inom fotbollen, och kan därmed anses könsneutrala just inom idrotten. Det kan alltså vara så att kommentatorerna inte reflekterar över ordvalet och inte heller ser stor skillnad på könen och därmed använder samma begrepp under dam och herrmatcher.

Ytterligare en förklaring kan också vara att de “överanvänder” vissa attribut och att laddningen i begreppet faktiskt kan vara lite negativt laddad då de ibland kan tolkas vara förvånade över en kvinnlig prestation och därmed beskriva det med maskulina attribut. Att framställa kvinnor med maskulina attribut grundar sig i en maskulin diskurs. Det sker exempelvis genom att fler maskulina begrepp används till att framställa kvinnor för att de ska sträva mot männen som är stereotypen inom fotbollen. Det kan därför resultera i att så fort en kvinna springer om en spelare så uppmärksammas det extra noga och tydligt. Detta eftersom kommentatorerna antingen är imponerade eller förvånade av prestationen men även för att de vill visa att de tycker de kan prestera på hög nivå, precis som män. Det kan i sin tur resultera vid att resultatet visar några fler maskulina attribut på damernas matcher än på herrarnas.

6.2.2 Maskulina attribut är stereotypiskt för fotbollen

Både kvinnor och män tenderar att skildras utifrån maskulina attribut vilket innebär att de blir kommenterade med liknande ordval, oavsett vilket kön som spelar fotbollsmatchen. Kommentatorerna hanterar inte spelarna ojämlikt på det sättet att kvinnor till exempel endast blir kommenterade med feminina attribut och männen med maskulina attribut. Däremot kommenteras både kvinnor och män utifrån de maskulina attributen vilket innebär att maskuliniteten är stereotypen inom fotbollen utifrån hur kommentatorerna kommenterar

matcherna. Genom att kommentatorerna väljer att använda maskulina attribut så tyder det på att det är de maskulina egenskaperna som spelare bör eftersträva för att prestera så bra som möjligt. Fotbollen har alltid varit en idrott där störst andel deltagare varit män. Det kan därmed leda till att den normativt maskulina idrotten, fortsätter använda samma attribut de tidigare använt, även när fler kvinnor deltar.

Trots att kommentatorer till övervägande del använder sig av maskulina attribut jämfört med feminina när de kommenterar matcher, så behöver det inte nödvändigtvis vara negativt. Att använda olika ordval till spelare för att de inte har samma kön, kan vara mer problematiskt och bidra till klasskillnader och mindre jämställdhet inom fotbollen. I stället kan kommentatorerna använda samma begrepp för både männen och kvinnorna. Just för att fotbollen och många sporter länge spelades av endast män, så är det inte konstigt att ord såsom stark, skicklig och hårt arbetande, som visar sig vara maskulina attribut, är de mest lämpliga begreppen att beskriva både kvinnliga och manliga spelare. Det behöver därför inte heller alltid läggas en medveten stor vikt hos kommentatorerna i vilka ordval de gör eftersom de ordval de väljer är de mest lämpliga. Den pågående maskulina diskursen i fotbollen, kan möjligtvis vara en anledning till att fler kvinnliga fotbollsspelare är öppet homosexuella än vad manliga fotbollsspelare är. Ju mer maskulina spelarna är, desto mer passar de in i fotbollen enligt samhällets normer. Fördomar som finns i samhället om att lesbiska kvinnor ofta kan inneha fler maskulina drag än heterosexuella kvinnor, kan därför förklara varför fler lesbiska spelar fotboll. På liknande sätt kan det förklara varför färre män är öppet homosexuella inom fotbollen, eftersom att vara homosexuell i dagens samhälle tyvärr kan minska samhällets (publik, spelare etcetera) syn på hur maskulin mannen är. Normen är som sagt maskulinitet, och en tänkbar anledning kan därför vara att kvinnor känner sig accepterade för att vara homosexuell då det kan ge dem ökad maskulinitet. Samtidigt kan män vara rädda för att vara öppet homosexuella eftersom det, utifrån samhällets fördomar kan minska på mannens maskulinitet.

6.2.3 Positiva och negativa kommentarer

Något vi uppmärksammade under analysen var den skildring av kommentarer som kommentatorer ger till manliga respektive kvinnliga spelare. Citaten nedan som sagts under dammatcher visar att några negativa kommentarer som kvinnor får under matcherna, delvis handlar om att de inte lever upp till de stereotyper som finns i fotbollen. De är långsamma, tvekar, osmarta, arbetar inte hårt nog etcetera. De maskulina attributen, och vad som är stereotypiskt för fotbollen är motsatsen till de ovan nämnda ord; snabb, bestämd, smart, hårt arbetande. Männen tenderar i stället att få dessa kommentarer som bland annat handlar kvaliteten på spelet. Se exempel på citat från dam- och herrmatcher nedan.

Kommentarer under dammatcher:

“Det är för långsamma löpningar in i straffområdet”

“Lite fjuttig den här passningen”

“Bennison tvekade först”

“Det kan man kalla att bli sönderläst”

“Hon tappar farten på löpningen och då kommer inte passningen i rätt läge”

“Det är en farlig situation där, hon jobbar inte med fötterna”

Kommentarer under herrmatcher:

“Det är fingertopparna som marginal på målvakten, det kostar för dem med”

“Det är slarvigt gjort från Englands räkning”

“Det är alldeles för billigt försvarsspel av Iran, mot ett så starkt lag som Englands”

“Inga skott på mål ser vi i grafiken”

“De tappar koncentrationen och helt plötsligt stod det 3-0 och då var matchen över. Sen tycker jag Iran ser oorganiserade ut hela matchen faktiskt”

De negativa kommentarerna som ges om männen tenderar handla om matchspelet och kvaliteten på matchspelet. Till exempel att spelet är slarvigt, de tappar koncentrationen, det är för billigt försvarsspel med mera. Att de negativa kommentarerna skiljer sig åt mellan könen, visar på att kommentatorerna tenderar att prata olika beroende på om det är en dam- eller herrmatch. Kvinnor skildras på ett sätt där kommentatorerna är mer kritiska till om de lever upp till de stereotyper som finns. Gör de inte det så påpekas detta. Presterar de enligt stereotyperna som finns, så uppmärksammas även detta då maskulina attribut används i stor omfattning på dammatcher. Männen däremot, kommenteras inte riktigt på samma sätt när det kommer till negativa kommentarer. Lever de inte upp till de maskulina stereotyperna inom fotbollen som att till exempel vara snabb, så uppmärksammas det inte lika mycket som det gör för kvinnor. Det kan det finnas en problematik vid att negativa kommentarer om att kvinnliga fotbollsspelare inte lever upp till normen av att prestera enligt de maskulina stereotyperna. En effekt av detta kan vara att jämställdheten inom fotbollen förblir svår att uppnå, eftersom kvinnorna ständigt behöver leva upp till samma förväntningar som männen har när de spelar. De maskulina stereotyper vi kunde se i analysen av det transkriberade materialet, används i mycket stor omfattning även på männen. Kortfattat kan vi alltså se att de maskulina attributen till övervägande del används mer än de feminina attributen, både på kvinnor och män samt att maskulina attribut är stereotypiskt i fotbollen utifrån kommentatorernas perspektiv.

6.3 Kommentatorerna är mer pålästa och intresserade av herrspelarna

När kommentatorerna pratar om fotbollsspelarnas bakgrund skildras de olika beroende på om de är kvinnor eller män. Under dammatcherna tenderade mycket av rapporteringen kring statistik och bakgrundsinformation, specifikt om landskamper. Där upplyste kommentatorerna om hur många landskamper spelarna har gjort och huruvida de var erfarna i sitt landslag eller inte. Under herrmatcherna involverade kommentatorerna mer känslor i sättet de pratar samt visar att de är exalterade men även mer pålästa. Det kan vara genom att nämna deras favoritspelare inom herrfotbollen och även att de skapar ett större intresse och engagemang kring att matchen kommer att ge oss tittare en riktigt bra match.

Nedan presenteras kommentarer från dammatcherna:

“Det finns spelare i Australiens lag här i startelvan som har väldigt många landskamper över 100 stycken en av dem är Caitlyn Ford på 150:e landskamper på henne så det är en av de erfarna spelarna. Bennison däremot, 30:e landskampen för henne”

“150:e landskampen för Caitlyn och 115 för Parkinholm i det australienska försvaret, när man talar om rutin”

“Asllani gör sin 161:a landskamp och Rolfe som gjort sin magiska säsong i Barcelona”

“Keepern i Brasilien är inne på sin 7:e landskamp bara”

“Hedvig Lindahl är betydligt mer erfaren med hennes 184 landskamp”

“Tamires spelar säkert till höna. Det här är en erfaren spelare i alla fall som Brasilien har”

“Tamires, 34 åring med 120 landskamper”

“Det är ett gammalt radarpar där. Wine går i mitten och Andersson kommer däremellan.”

Upplevelsen av kommentarerna under dammatcher är att en värdering på hur viktiga och erfarna spelarna är. Samtidigt jämför de även spelare inom laget och mellan lagen, där de till exempel säger att den svenska målvakten är betydligt mer erfaren än den brasilianska målvakten. Ett ytterligare exempel är när de berömmar den brasilianska spelare Tamires, samtidigt som de säger att hon “i alla fall” är erfaren. Uppfattningen är att kommentatorerna lägger stor vikt vid erfarenhet, och att spelare med mindre erfarenhet i landslaget, inte presterar lika bra. Samtidigt visar de inte på speciellt högt engagemang till att prata om spelarna. Stundtals upplevs det som att de läser innantill när de pratar om damernas bakgrund, och att de till exempel inte vet en spelares nuvarande klubb. Engagemanget för spelarna verkar inte lika starkt i jämförelse med herrmatcherna. Några citat visar däremot på att kommentatorerna har haft koll på spelarna tidigare, som till exempel när han beskriver två spelare som ett gammalt radarpar. Däremot så skiljer det sig mer i diskussionen kring herrspelarna.

Antal spelade landskamper uppmärksammas för herrarna precis som under dammatcherna. Det som skiljer sig åt, är däremot att de uppmärksammar betydligt fler områden kopplat till bakgrunden av spelare eller lagen under matcherna. Dessutom visar de på mer känslomässiga relationer till spelarna.

Exempel på citat från herrmatcher:

“Det var en spark i VM 94 som gjorde att Iran slog ut Portugal i Ryssland”

“Han debuterade som 16-åring och gjorde det bra i Manchester City. Han har till och med sitt tröjnummer 12 pensionerat, och då var han inte gammal. Det är tidigt. Han gjorde intryck där.”

“Sterling debuterade för 10 års sen för en mkt berömd match i Friends arena där Sverige vann med 4-2 och Zlatan gjorde sitt kända bicycletas mål från halvplan”

“Men framför allt, det riktas ju många blickar mot Harry Kane som vann VM skytteligan för 4 år sedan gjorde 6 mål den gången och är den som öser in mål hela tiden i det här engelska landslaget”

“Maguire inblandad, nickar ner briljant 2 och Saka i sin 21 landskamp och 5e mål i landslaget”

“Jag tycker om det här med Argentina, jag har suttit och tittat på dem innan turneringen och bland annat träningsmatcher”

“Ja det är en speciell skyttekung för mig. Lautaro Martinez, nej titta löpningen”

Som i citaten ovan visar, så uppmärksammas även statistik om antalet spelade landskamper och erfarenhet. Däremot upplevs det som att kommentatorerna är mer insatta och intresserade i herrmatcherna där de kan mer om spelarna jämfört med damerna. Till exempel nämns det en match från VM 1994 där kommentatorerna mycket väl kommer ihåg vad som hände då. Vidare pratar de om Sterling och hans debut för tio år sedan. Kommentatorerna skapar ett stort intresse till publiken genom att beskriva att det kommer vara ett namnkunnigt lag, att de är uppspelade på att se matchen, vilket visar ett större intresse för herrfotbollen. Till exempel att det är ”spelare av klass”, de ”försöker skapa drama”, vilket är en viss skillnad jämfört med damfotbollen. De beskriver herrspelarna som ”fenomen”, att de är ”oerhört duktiga”. Jämfört med damfotbollen skriver de mer om att de är ”den svenska stjärnan” eller att ”hon är målfarlig”. Det är inte samma engagemang och de är inte lika förbluffade över damerna som fotbollsspelare. Kommentarer som dessa förekom i stort sett inte alls under dammatcherna, medan de var mycket vanligt förekommande under herrarnas matcher. Det spelade ingen roll om det Sverige var ett av de spelade lagen eller om det var en match mellan Saudiarabien och Argentina. Oavsett hade de bra koll på spelarnas historia och vad de åstadkommit med under sin karriär.

Det finns andra faktorer som kan tänkas påverka det engagemanget kommentatorn ger, som att det var en landskamp och inte ett mästerskap som VM i Qatar. Oavsett vad som påverkar att ett större engagemang ges under herrfotboll kontra damfotbollen så uppmärksammades det att kommentatorerna var mycket engagerade under matchen mellan Saudiarabien och Argentina. Det kan bero på att kommentatorerna inte är lika engagerade och inte tycker att det är lika roligt att titta på damfotboll, och eftersom kommentatorer direktrapporterar så kan det vara svårt att dölja. Även om Saudiarabien inte är kända för att vara duktiga på fotboll enligt kommentatorerna, så visade kommentatorerna ett stort engagemang och intresse kring när de spelade. Det kan bero på att motståndarna, Argentina är kända för att leverera bra fotbollsinnehåll och att det var därför kommentatorerna var engagerade när Argentina förlorade mot Saudiarabien. Det blir däremot en stor kontrast gentemot damfotbollen när det kommer till sättet hur de pratade under fotbollsmatchen mellan Sverige och Finland, som dammatch, jämfört med matchen mellan Saudiarabien och Argentina.

Fotbollen går mot en mer jämlik idrott, men idag är inte kommentatorerna tillräckligt insatta i damidrotten för att de ska kunna informera och kommentera om damerna på samma sätt som herrarna. Däremot är det möjligt att det ser annorlunda ut inom de närmsta åren. Ju mer de ser

på damfotboll och kommenterar matcherna, så kommer de om några år ha mer information och bakgrund för att kunna kommentera på liknande sätt som de gör i herridrotten idag.

6.4 Utseendet på spelare har lågt fokus

Kommentarer om spelarnas utseende var över lag inte vanligt förekommande i någon av de sex matcherna. En mer djupgående analys gjordes på kommentarerna som gavs, där vi kunde skapa tolkningar i hur kommentarerna skiljer sig mellan de kvinnliga och manliga spelarna. Nedan presenteras några exempel på några citat.

“Hon är sent ute i duellen men bestämmer sig ändå för att gå. Hon är lång, bra räckvidd”.

“Hon är inte särskilt lång Sam Cure, men kommer upp alldeles lysande med den farten, svårt att försvara sig i den ytan”

Kommentarerna om utseendet är relaterade till spelarens prestation där de vid ena citatet ovan blir lite förvånade att hon inte är speciellt lång men ändå kommer upp i god fart. Att vara lång är ett utseendedrag som kommentatorerna verkar anse vara fördelaktigt i spelet. Det uppmärksammas även när de beskriver att en spelare är sent ute men är lång så hon lyckas få bra räckvidd ändå.

Anledningen till att vi tolkat kommentarer om längd som ett utseendedrag beror på att vi ansåg att en spelares längd är en kommentar om en spelares kropp, liknande att kommentera om en spelares fotstorlek till exempel. Detta är enligt oss utseendedrag som inte går att träna upp eller utveckla. Att till exempel förbättra sin fysiska kvalité för att få en bättre räckvidd är möjligt att träna upp genom att utveckla spänst, tajming eller liknande. Längden däremot, är medfött och går därför inte att träna upp. Därmed har vi valt att tolka längd som ett utseendedrag.

I herrmatcherna ser kommentarerna lite annorlunda ut där fokuset inte ligger lika mycket i utseende i relation till fotbollsspelet. Här kommenteras det mer om utseende i intervjuer med spelarna där de till exempel pratar om en spelares mustasch som är bra. Exempel på citat från herrmatcher presenteras nedan.

“Han ser inte helt kurant och klar ut i blicken. Han ser lite tagen ut”.

“Det är en stor pjäs duktig på huvudet, kommer med fart med många kilon på den kroppen så att det är svårt att stoppa någon spelare”

“Det är inte alla som kan odla en mustasch”

“Då får ni också ladda med mustascherna så ni får den här Don Quijote “

“Ja vad är det man säger, en skönhet klär i allt”

Utöver kommentarer kopplade till fotbollsspelares spel, så upplevs det som att kommentatorerna kommenterar mer ”fritt” om just utseendet hos herrspelarna. Detta delvis för att de kommenterar en spelares mustasch ett flertal gånger och påpekar att det inte är alla som kan odla en sådan. Kommentatorn väljer där att lägga en tid av intervjun på att flera gånger påpeka spelarens utseende i stället för att prata om fotboll. Dessutom kommenterar de

att en herrspelare kommer i fart med många kilon på kroppen. Liknande kommentarer har inte nämnts under dammatcher. Varken om en kvinnas vikt och hur den påverkar spelarens spel eller om ett specifikt utseende, till exempel en hårfärg eller liknande.

Det faktum att herrarna fick betydligt fler kommentarer om deras utseende var något som förvånade oss till en början, med tanke på att kvinnor över lag blir mer kritiserade utefter utseende och ytliga drag jämfört med män som blir dömda utefter deras prestation och vad de har åstadkommit.

Kommentatorerna tenderar att ge färre kommentarer om kvinnans utseende utanför planen, utan samtliga kommentarer som ges sker under matchspelet där kommentarerna även är fotbollsrelaterade. Männerna däremot kunde som sagt få fler kommentarer om utseendet i intervjuer och liknande. Anledningen till att det stundtals skiljer sig i kommentarerna mellan könen tror vi kan bero på en oro hos kommentatorn. De allra flesta kommentatorerna i de matcher vi analyserat är män, och i dagens samhälle kan männen bli "påhoppade" om de yttrar sig illa eller sexualiserar kvinnor på olika sätt. När de pratar med män, så kanske de inte ser samma risker med att påpeka utseendet. Därmed ger de fler kommentarer för att skapa bättre kontakt och relation med spelaren de intervjuar eller pratar om, just för att de anser att de gynnar dem att berömma en spelares mustasch i detta fall. Därmed finns möjligheten att de manliga kommentatorerna undviker dessa kommentarer till kvinnor och håller sig till att kommentera spelet i stället. Hade de haft fler kvinnliga kommentatorer hade det möjligtvis kunnat se annorlunda ut, till exempel att fler kommentarer gavs även om kvinnans utseende.

6.5 Svarta och vita fotbollsspelare skildras olika

Som tidigare nämnt, valde vi att lyfta det intersektionella perspektivet för att kunna identifiera andra faktorer som kan tänkas ha en inverkan i hur stereotyper konstrueras inom fotbollen, utöver genus. När vi gick igenom materialet från matcherna var det mycket av materialet som handlade om politik och däribland mänskliga rättigheter, främst under studiosnacket. Med den tidigare forskningen i åtanke, så identifierade vi även att svarta och vita fotbollsspelare tenderar att skildras annorlunda av kommentatorerna. Vårt resultat visade sig stämma överens med den tidigare forskningen, eftersom de svarta fotbollsspelarna ofta fick beröm för deras fysiska kvalitéer, jämfört med vita som fick beröm för att deras mentala färdigheter.

“Ja båda har ju egenskaper som gör att de passar med varandra, Lindelöf kanske är den mer bollförande mittbacken, Hien lite mer fysisk, snabb, kan ta de här duellerna, men Hien behöver förbättra sitt spel med fötterna”

Victor Nilsson Lindelöf som nämns i citatet är vit, och Isak Hien som nämns är svart. Ytterligare ett exempel som illustrerar deras olika färdigheter:

“Se vilka ytor det är, och det är skickliga Kane som ligger bakom det och får Rashford som en offensiv en mot en spelare i de lägena, utan understöd på det här viset. Han är nästan chanslös”

Harry Kane som nämns i citatet är vit, och Marcus Rashford är svart.

“Just de här två har en speciell kemi i landslaget. Kane och sterling. Och där kommer en pass som är perfekt och han gör det så skickligt med yttersidan där han bara stöter in bollen Sterling.”

Värt att notera är att Harry Kane som nämns i citatet är vit, och Raheem Sterling är svart.

Trots att fotboll är en fysisk sport där det handlar om att vara snabbare och starkare än motståndarna, så ges beröm till den som har haft tanken bakom uppspelen. Dessa citat anser vi illustrerar hur både Nilsson Lindelöf och Kane, på ett visst sätt använder Hien och Rashford som en hjälpreda. Utan Nilsson Lindelöfs och Kanes goda tanke så hade inte Rashford, Hien och Sterling kunnat genomföra anfallet lika bra. Dessa citat kan kännas något svaga för att kunna dra denna hårda slutsats, men under matchernas gång finns flera olika exempel på hur de beskriver svarta fotbollsspelare jämfört med vita:

“Ja det är den stora profilen i Algeriet tillsammans med Bennacer, tycker även man ska ha lite koll på nummer 13 Slimani med bakgrund i Sport Leon bland annat, en storväxt jobbig forward att möta. Det blir en bra duell mellan de svenska innerbackarna och honom”

“Bra att ha koll på Kanno 23:an härlig med bollen, lång, gänglighet duktig i huvudspelet inte så på inte så sugen på att jobba defensivt dock.”

“Finns ett vapen till i det här i Saudiarabien som kan ställa till lite i fasta situationer, kan ha pratat om honom innan, rejäl bjässe om vi tittar vid mittpunkten nu, han är lång sen har då mittbackarna, duktiga i huvudspelet och där gör han en hel del mål där får Argentina se upp om dem kommer dit om de får lägen då är det bra för Saudiarabien”

“Jasher Alsharani, ska vi gå vidare på det där med likheter så finns det lite Marcelo över honom i hans spelstil, namn, vänsterkanten naturligtvis svår, svart krullhårig, håret står åt det hållet. Sen avslutar vi nog här med lika som bär grejen men just hans speltid, Frejdi, upp och ner, flyttar högt upp i speluppbyggnaden löper mer fram där han får bollen, 13 alltså, vänsterbacken”

De ovan nämnda citaten handlar om svarta fotbollsspelare. Mycket i kommentarerna som ges om spelarna handlar utseende och att de är “starka” fysiskt, men även att de är stora i kroppsbyggnaden. I en jämförelse med de vita spelarna, kom oftast kommentarer som liknade dessa nedan:

“Från en annan spelare Papua Gomez som är en kreativ spelare”

“Han är så smart Kane hela tiden, det måste vara en av de smartaste fotbollsspelarna. Han hittar mönster hela tiden. Även hela tiden ytor, och det är farliga ytor”

“Hon är så skicklig att komma in i ytan. Ilestedt som suttit på bänken första halvleken”

Såklart fanns det kommentarer som berömde de svarta fotbollsspelarna som skickliga, och de vita som starka och snabba. Men dessa kommentarer genomsyras mer frekvent under matchreferatet. Ovan visas kommentarer som getts kring vita fotbollsspelare. Här ges fotbollsspelarna beröm kring deras tankar, att de är smarta och kreativa.

6.6 Åsikter, värderingar och tankar överförs av kommentatorerna

Politik samt tankar kring mänskliga rättigheter var även något som diskuterades mycket kring av kommentatorerna och expertkommentatorerna. I citaten som vi plockat ut uttrycks åsikter, tankar och värderingar av kommentatorerna. Dessa identifierades eftersom denna typ av journalistik är någonting som skiljer sig från den mer vedertagna regeln som journalistiken vanligtvis har, att journalister själva inte får uttrycka åsikter, utan de ska egentligen bara berätta vad som har skett. Det är även viktigt att understryka att de kommentarer som ges är utan något typ av manus, de pratar och delar med sig av egna tankar som uppstår där och då. De citat som presenteras illustrerar hur kommentatorer skapar tankar och värderingar hos oss konsumenter. De pratas även mycket i studion om vilken roll man som fotbollsspelare har i sådana här sammanhang, genom att ta avstånd från rasism och liknande. Nedan visas inledningsvis diskussionen och kritiken kring Giovanni Infantinos (FIFAs grundare) tal, för att sedan gå över och prata om arbetskraften och deras rättigheter.

“Det här var en liten del av många godbitar som man reagerar starkt på för Infantino var ute och svingade åt alla möjliga håll i det där talet. På plats har ju vi våra utsända i Doha, som gärna får börja med att berätta hur ni reagerade, ni som var på plats när han höll det här långa talet” -

“Ja men dels tror jag att han vill på något sätt ja men för värdarnas skull han är ju väldigt nära och allierad med Qatar, han har ju bott här under året så att han vill på något sätt göra det. Sen tror jag att han vill angripa Europa också. Det pågår ju en maktkamp mellan FIFA och UEFA, han delar ju på något sätt fotbollsvärlden och det är faktiskt många som tycker såhär om europa som kommer hit och vi handlar gas men kritiserar ett fotbolls-VM.”

“Ja det är det verkligen och nej det är klart att, å andra sidan det är en man som avslutade Rysslands VM med att ta emot medaljer av Putin och där och hyllar det som stod framför Ryssland och han har ju inte ångrat det. Jag tror att han kör på, han är så mäktig just nu och är klar för omval. Han bara kör på utan att bry sig.”

“....Det är ju ett land där Qatar egentligen då bara använder arbetskraft från omvärlden som genomför alla farliga, slitsamma, smutsiga jobb. Det utförs inte av Qatarer utan av arbetskraft utifrån”

Citaten som visas ovan ger uttryck för egna åsikter och tankar kring Infantinos tal och vad det talet har för betydelse, alltså vad Infantino menar i hans tal. Nedan visas kommentarer gällande fotbollsspelare och deras ansvar mot rasism. Dessa citat anser vi pekar på och ger ett ramverk för hur man som fotbollsspelare bör agera, alltså ges det ett ramverk för hur man beter sig som fotbollsspelare och vad som anses vara bra/dåligt.

6.7 Heterosexualitet är en stereotyp i herrfotbollen

Vidare identifierade vi i materialet att en stereotyp som är starkt konstruerad inom herrfotbollen är heterosexualitet, därmed att homosexualitet inte ses som normen och är mindre accepterat. I citatet nedan visas kommentarer som handlar om att det inte är okej att bära en kaptensbindel i regnbågsfärger där det stod love på. Citatet visar hur “eniga” fotbollsvärlden är om detta problem, att medvetandegöra både tittarna och fotbollsspelarna att

alla sexualiteter ska vara accepterade, men att så inte är fallet. Kommentatorerna i detta fall bekräftar, genom att prata om detta och kritisera FIFA med att det inte är okej med homosexualitet, att heterosexualitet är en stereotyp inom herrfotbollen.

“Ja alltså det är definitivt, jag alltså jag är kokar inombords alltså att det här med kaptensbindeln exempelvis det finns inte en regel för det så att att Fifa då återigen försöker eller lyckas visa sin makt och bestämmer då även med kaptensbindeln och Belgiens bortaställ att det är inte får stå love liksom hur kan det ha någonting sin ja alltså uppseendeväckande och eller hur kan man tycka att det inte är OK att ha på på tröjan sen tycker jag bara det är synd att att länderna och spelarna inte vågat ta det ta det hela vägen för att vi får bara vara lite beredd på på att det blev kanske kan bli en konsekvens och då också våga ta steget för att jag tror det hade blivit ramaskri om domaren väl hade gett en varning till någon av de här spelarna. ”

“Ja men Kane då till exempel igår då som lagkapten hade gått ut med bindeln och med med one love och fått en varning för det det ska ju inte kunna få men om man hade fått det det hade ju inte fotbollsvärlden accepterat”

“Nej jag kan inte tänka mig det och för det som vi för det första du säger att domarna inte har rätt att ge varning för politiska budskap till en tävlingsfrågan till 100 % men här vågar inte lagen utmana och tycker det är synd att det är fegheten fanns att de inte vågade ta det klivet och göra den markeringen för det finns väl inget mer självklart än att kunna ta just ett sådant ”statement” i en sån här tävling”

Inom herrfotbollen, så är det som tidigare nämnt, få homosexuella fotbollsspelare. Även fast kommentatorerna i detta fall kritiserar, och ställer sig tydligt emot att det är fel att man som fotbollsspelare inte får bära kaptensbindel som representerar HBTQI-rörelsen så uppmärksammas ändå ämnet. För som tidigare forskning visat, så påverkas vi som publik av vad som sägs av kommentatorerna. Så även om kommentatorerna försöker att motverka homofobi, så visar de ändå på att homofobi finns inom fotbollen och att homosexualitet inte är förknippat med herrfotbollen. En effekt av att politiska och mänskliga rättigheter diskuteras av kommentatorer kan möjligen leda till att stereotyper kopplat till sexualitet, etnicitet, genus etc kan förstärkas inom fotbollen. Exempelvis kan det leda till att färre fotbollsspelare vågar komma ut som homosexuella eftersom de märker att homofobi existerar.

Som tidigare nämnt under avsnitt 6.2.2 kan det finnas en större acceptans för homosexualitet bland kvinnor inom fotbollen. Inom damfotbollen är det inte alls samma heteronormativitet som inom herrfotbollen. Snarare är det så att homosexualitet är normativt och en stereotyp inom damfotbollen, med tanke på att så många damfotbollsspelare är öppet homosexuella. Genom att de öppet visar att de är homosexuella tyder det på att det är något som är socialt accepterat att vara inom damfotbollen. Att det ses som socialt accepterat att vara homosexuell som kvinna inom fotbollskulturen tror vi har att göra med den manliga hegemonin som råder. Det är nästintill så att man som kvinnlig fotbollsspelare förknippas med att vara homosexuell, då det finns många fördomar i samhället om att de flesta kvinnliga fotbollsspelarna är lesbiska. Detta är dock inget mönster vi har uppmärksammat att kommentatorerna pratar om, alltså har vi inte märkt något mönster att de skildrar fotbollsspelarna annorlunda beroende på deras sexuella läggning, varken inom herrfotbollen eller damfotbollen.

7. Diskussion

7.1.1 Fler förändringar behövs för jämställdhet i fotbollen

Den forskningslucka vi såg innan vi inledde studien berörde jämställdheten inom idrotten. Damfotbollen har fått alltmer sändningstid, ekonomiska förutsättningar och publikation de senaste åren. Som presenterat i resultat skiljer dig sig en del i hur kvinnor respektive män porträtteras av kommentatorerna under fotbollssändningarna. De blir inte framställda jämlikt utan skildringar mellan könen uppstår än i dag från svenska kommentatorer i fotboll på landslagsnivå. Den utveckling som pågått under de senaste åren är inte tillräcklig för att skapa en hel jämställd porträttering av könen inom fotbollen.

Precis som samhället i helhet, är det inte jämställt mellan kvinnor och män. Trots att det vid ett ytligt skede kan se ut som att de blir lika behandlade, med till exempel samma kommentatorer och tv-produktion, så skiljer det sig mycket på djupet. Kvinnorna har en bit kvar för att de ska bli behandlade jämlikt med män. En början till en mer jämlik idrott och samhälle kan grunda sig i att minska på den maskulina diskursen i samhället. Normen i de allra flesta områden av samhället och i detta fall fotbollen, är att man bör vara en man. Män är stereotypen i samhället vilket ständigt leder till att kvinnor måste vara jämlika, om inte bättre än mäns prestation för att de ska ha en chans att bli lika behandlade. Idag räcker det inte att prestera som en kvinna på sitt eget sätt och utifrån hennes förutsättningar. Du måste även prestera bättre än männen utifrån de maskulina kriterierna för vad som är bra nog. Den maskulina diskursen i samhället tvingar människor att medvetet eller omedvetet jämföra kvinnor med män. I stället för att bara se varje individs enskilda prestation, ska kvinnas prestation alltid jämföras med mannens. Den maskulina diskursen i samhället leder till en problematik som gör det svårt för idrotten att bli mer jämställd. Kommentatorerna i vårt fall, behöver sluta jämföra kvinnor med män och i stället se kvinnornas prestation enskilt. Kvinnor bör inte få kommentaren ”långsam” just för att männen är snabbare och att snabb är stereotypisk. Slutar de ha i bakhuvudet att de jämför könen och deras prestationer så kan de i stället fokusera att diskutera matchen och jämföra spelarna där emellan.

7.1.2 Representationen av kvinnor respektive män

Vidare pågår det ständigt rörelser i samhället så som me-too rörelsen och annat som kan påverka kommentatorer att yttra sig om kvinnor på olika sätt. Det leder till exempel till att kvinnor kan få färre kommentarer om deras utseende än män för att kommentatorerna är rädda att säga fel och bli ”cancellerade”. Även denna faktor kan bidra till att man särskiljer kvinnor och män, och därmed pratar de och om dem på annorlunda sätt. Det bidrar också till en ojämlig behandling och framställning av könen. Samtliga människor bör ha respekt till varje människa och inte säga diskriminerande kommentarer till någon. Det gäller oavsett kön, etnicitet, sexualitet, erfarenhet etcetera. Vill kommentatorerna vara delaktiga till att bidra till en mer jämlik fotbollsvärld och samhälle så kan ett steg vara att de inte försöker skildra spelare olika.

En bidragande påverkan till resultatet och jämställdheten inom fotbollen är även representationen av kommentatorer och hur stor andel som är kvinnor respektive män. Det är betydligt fler män som kommenterar fotbollssändningarna. Dels betyder det att andelen kommentatorer inte är jämställt. Fler män har makten att yttra sig om deras stereotyper och framställa fotbollsspelarna hur de vill. Det är färre kvinnor som är kommentatorer under

matcherna, och deras porträttering av spelarna samt framställning av stereotyper har inte samma påverkan på publiken som tittar på matchen. Möjligtvis har kvinnor stundtals ett annat tankesätt om fotboll än män, eftersom de själva vet hur det är att spela i en icke-jämställd idrott. Därför finns möjligheten att kvinnorna hade kommenterat på ett annorlunda sätt än männen.

Oavsett är det fördelaktigt att ha en bredd både med kön, etnicitet med mera för att visa publiken att de inkluderar alla i sporten, både på planen och i medierna. Detta blir idag motsägelsefullt när de har så pass få kvinnor som deltar i tv-sändningar under fotbollssammanhang. Däremot är det även fördelaktigt att de har ungefär samma kommentatorer på både dam och herrmatcherna vilket de har haft. Dock kan underrepresentationen av kvinnor vara problematiskt då det delvis förstärker att fotbollen fortfarande är en mansdominerande idrott. Att ha fler kvinnor i tv-sändningarna hade kunnat bidra till en syn att kvinnor och män har lika stor rätt till att spela och kommentera fotboll. Däremot menar den tidigare forskningen att en ökad representation av minoriteter inte hade lett till en minskad negativ rapportering om stereotyper. Men att endast ha kommentatorer som följer stereotyperna, bidrar också till en falsk representation av verkligheten.

7.2 Spelarna skildras fortfarande olika på grund av sin etniska bakgrund

Undersökningen påvisade att fotbollsspelarna skildras olika utifrån ett intersektionellt perspektiv då kommentatorerna rapporterade olika beroende på fotbollsspelarnas sociala positioner. Eftersom individers sociala positioner interagerar med varandra, kan det intersektionella perspektivet ge ett av flera möjliga svar på varför kommentatorerna exempelvis visade ett större intresse för herrfotbollen än damfotbollen gällande engagemang. Det intersektionella perspektivet kan även ge uttryck för varför vita herrfotbollsspelare fick komplimanger gällande deras mentalitet. Det är något som kan vara till följd av att man historiskt sett svarta män som kroppsliga hot. Varför detta ses vara en konsekvens av det intersektionella perspektivet är på grund av att många av kommentatorerna var vita män. Vita män anses vara "högre" upp i hierarkin i relation till klass, etnicitet och genus. Klassrelaterad maktordning, etnisk maktordning och könsbaserad maktordning skapar ojämlikhet och diskriminering till de grupper som inte innehar de sociala positionerna som de kommentatorerna vi analyserade innehar. Gällande damfotbollen såg vi inte några tendenser till att spelarna skildrades annorlunda beroende på deras etniska bakgrund. Av den tidigare nämnda anledningen kan vi därför inte argumentera för att spelarna på damsidan skildras olika på grund av sin etniska bakgrund, som vi har sett inom herrfotbollen. Detta kan bero på att kommentatorerna är mer insatta och intresserade av herrspelarna över lag, och att kommentatorerna därför har förmågan att kommentera kring herrarnas kvalitéer. Kommentatorerna har möjligtvis inte samma kunskap och bakgrundskoll kring damfotbollsspelarna och därför vågar kommentatorerna kanske inte uttala sig om deras olika kvalitéer. I svenska damlandslaget fanns det ingen spelare med mörkare hudton och kan därmed vara en anledning till att vi inte märkte några tendenser kring att de skildrade spelarna olika beroende på etnisk bakgrund. Om kommentatorerna även inte hade samma koll på lagen som landslaget mötte (Australien, Finland, Brasilien) så kanske de heller inte pratade så mycket om deras kvalitéer heller. Inom herrfotbollen visade däremot vår undersökning resultat som går i linje med den tidigare forskningen, att spelarna fick beröm för olika kvalitéer beroende på deras etniska bakgrund, något som vi inte fann i analysen av materialet under damfotbollsmatcherna.

Tittandet av fotboll är, som tidigare nämnt, är en del av vardagen för många. När man tittar på något underhållande samtidigt som kommentarer läggs som följer dessa maktordningar kan det öka segregeringen i samhället med ett "vi och dem"- tänk. Varför det är viktigt att poängtera att detta är något vi tar del av under vår fritid är för att man som tittare kanske inte reflekterar lika mycket över vad som sägs eftersom du samtidigt följer en match. Vi kanske undermedvetet tar till oss de här åsikterna och inte tänker på att det skapar ramar för vad vi tycker är normalt och vad vi anser är utom ramen för normalt. Alltså att det förstärker men också eventuellt föder tankar om vad vi anser förknippas med fotboll och inte. Således kan det även skapa och förstärka tankar som att damfotboll inte är lika intressant som herrfotboll. Eller att svarta fotbollsspelare "bara" är duktiga för att de ursprungligen har gener från Afrika. Om dessa kommentarer och uttalanden hade givits under ett politiskt sammanhang i en debatt eller liknande, hade tittarna möjligtvis haft ett mer kritiskt förhållningssätt. Detta eftersom de då är inställda på att ta ställning till om man håller med eller inte gällande ämnen i relation till klass, etnicitet och genus. Under fotbollsmatcher kanske man i stället är inställd på att hålla med kommentatorerna gällande om det var rätt att en straffspark blev dömd eller liknande.

Detta kan leda till att gemenskapen inom dessa grupper där man har samma sociala positioner blir starkare, men även större avståndstagande till andra grupper som ses som olika den egna gruppen man tillhör. Medier har som tidigare studier visat konstruerat intersektionella figurer som kopplas samman med de föreställningar vi har om genus och etnicitet. Rapporteringen under fotbollsmatcher ser vi därför kan påverka samhället negativt eftersom medier konstruerar en uppdelning mellan grupper.

Med studien bakom oss, har vi kunnat undersöka det som tänkts undersökas och därmed fått svar på framträdande stereotyper inom fotbollen, om spelare skildras olika utifrån genusperspektivet samt intersektionalitet. Vi har därmed uppnått studiens syfte, att undersöka kommentatorers rapportering under fotbollsmatcher ur ett genusperspektiv.

7.3 Förslag på framtida forskning

Eftersom gränsen mellan producent och konsument av medieinnehåll mer och mer suddas ut har vi en stor påverkan i åsikter som uttrycks. Det uttrycks många rasistiska åsikter om fotbollsspelare när laget där fotbollsspelaren är aktiv i förlorar exempelvis. Eller att kommentarsfält fylls av kritik mot enskilda spelare. För att studera stereotyper inom sporten vidare och tillföra kunskap om detta ämne förslår vi därför att titta på hur samhällets, alltså publiken och åskådares eventuella påverkan på stereotyper. Detta för att vi vet att gränsen mellan konsument och producent har börjat suddas ut mer och mer i takt med digitaliseringens utveckling. Även att samhället är aktivt på sociala medier och har därmed en direkt påverkan på medieinnehållet. Ett annat förslag är att göra en mer djupgående granskning av stereotyper utefter ett etniskt perspektiv och se om kommentatorer skildrar fotbollsspelare olika utefter etnisk bakgrund. Alltså att göra liknande studie som denna men att ha ett huvudsakligt fokus från ett etniskt perspektiv. Detta för att undersöka fotbollens stereotyper kopplat till etnicitet. Slutligen kan man titta på varför det är mer socialt accepterat att vara homosexuell inom damfotbollen än herrfotbollen. Det är intressant att studera och hade tillfört, tror vi ett bra kunskapsbidrag till vår undersökning från ett genusperspektiv att tillägga kunskap om sexualitet. Forskningen hade då förslagsvis också kunnat handla om vad som förknippas vara stereotyp i sporten beroende på vilken kön du har.

Referenser

- Aftonbladet. (28 juni 2019). Fotboll, ett av de minst jämställda jobben. <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/xPV5EX/fotboll-ett-av-de-minst-jamstallda-jobben>
- Baddeley, A. (1990). *Human memory: Theory and practice*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Boström, E., Hallgren, A. & Karlsson, K. (2014). "Jag är journalist". [Examensarbete, Göteborgs Universitet]. GUPEA. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/36708/gupea_2077_36708_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Chaib, M., & Orfali, B. (1996). *Sociala representationer. Om vardagsvetandets sociala fundament*. (S. Jordebrandt & J. Stierna, Övers.; 1 uppl.). PUF, Paris. (Originalutgåvan publicerad 1989).
- Connell, R. (2009). *Om genus 2*. (utvidgad och omarb. uppl.) Göteborg: Daidalos
- Dale, C., & Overell, R. (2018). *Orienting Feminism. Media Activism and Cultural Representation*. Palgrave Macmillan.
- Davis, L. R., & Harris, O. (1998). Race and ethnicity in US sports media. I L. A. Wenner (Ed.), *MediaSport* (pp.154-169). New York: Routledge.
- Edström, M. & Jacobsson, J. (1998). *Allt är Möjligt*. En Handbok I Mediekritik. 1. Uppl. ed. Print.
- Ledin, J. & Moberg, U. (2019). Språklig analys av text. I Ekström, M., & Johansson, B. (red.) (2019). *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB.
- FIFA. (1 December 2022). *FIFA World Cup delivering record-breaking TV audience numbers*. <https://www.fifa.com/tournaments/mens/worldcup/qatar2022/news/fifa-world-cup-delivering-record-breaking-tv-audience-numbers>
- Frankenberg, Ruth. (1993) *White Women, Race Matters : The Social Construction of Whiteness*. Print.
- Fröhlich, R. (2010) "Research Note: The Coverage of War: Do Women Matter? A Longitudinal Content Analysis of Broadsheets in Germany" i: *European Journal of Communication* 25(1): s.59–68, Sage Publications.
- Fredriksson, Magnus, Johansson, Bengt. (2014) *The Dynamics of Professional Identity- Journalism Practice*
- Gillespie, A. (2008). *Social Representations, Alternative Representations and Semantic Barriers*. *Journal for the Theory of Social Behavior*, 38(4), 375-391.

Göteborgs Posten. (14 november 2016). *Här är världens mest populära sporter*.
<https://www.gp.se/sport/h%C3%A4r-%C3%A4r-v%C3%A4rldens-mest-popul%C3%A4ra-sporter-1.3956723>

Göteborgs Posten. (8 augusti 2021). Emanuel Karlsten: Är det jämlikhet om vi brölar lika mycket när kvinnor tar medalj? <https://www.gp.se/nyheter/%C3%A4r-det-j%C3%A4mlikhet-om-vi-br%C3%B6lar-lika-mycket-n%C3%A4r-kvinnor-tar-medalj-1.52563734>

Hall, S. (1997). Representation cultural representations and signifying practices (uppl. 1). *SAGE publications Ltd*. Hall, S., Hobson, D., Lowe, A., & Willis, P. (1980). Culture, Media, Language (uppl. 1). *Routledge*

Hammarström A, Johansson K, Annandale E, Ahlgren C, Aléx L, Christianson M (2014). Central gender theoretical concepts in health research: the state of the art. *J Epidemiol Community Health*. 68:185-90.

Hazel V. Carby: (1997) "White Woman Listen! Black feminism and the boundaries of sisterhood", *Black British Feminism: a Reader*, Heidi Safa Mirza (red.), *Routledge* s. 45-53

Hirdman, Y. (2003). *Genus: Om Det Stabila Föränderliga Formen*. 2., [rev.] Uppl. ed. 2003. Print.

Lykke N. (2003). Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen? *Kvinnovetenskaplig Tidskrift*. S. 47-57.

Löfgren Nilsson, M. (2015) "En lång och slingrande väg. Könsordningar på SVTs nyhetsredaktioner" i: Hirdman, A. & Kleberg, M., *Mediers känsla för kön. Feministisk medieforskning*. s. 199-222, Göteborg: Nordicom

Mattsson, Katarina. (2020): "Genus Och Vithet I Den Intersektionella Vändningen / TGV Nr 1-2 2010." *Tidskrift För Genusvetenskap* 41.1-2 109. Web.

McCall L. (2005) The Complexity of Intersectionality. *Signs*.30(3):1771-800

McCombs, M. E. (1992). Explorers and surveyors: Expanding strategies for agenda-setting research. *Journalism Quarterly*, 69(4), 813-824.

Moss Kanter, R. (1993). *Men and women of the corporation*. (2 uppl.) New York: BasicBooks

Mörck, M. (2002). Tema stereotyper (*Ljuskården*, 19).

Nikolajeva, Maria (1998). *Barnbokens byggklossar*. Lund: Studentlitteratur AB

Orgeret, K. S. (2016) "Is Peace a Smiling Woman? Femininities and Masculinities in Conflict and Peace Coverage" i: Von der Lippe, B. & Ottosen, R., *Gendering War and Peace Reporting. Some Insights – Some Missing Links*. s. 207-223, Göteborg: Nordicom.

Oscarsson, C., Segerqvist, E., & Kaloudi Isaksson, H. (2018). Idrottstjejen med guldtårarna. [Examensarbete, Göteborgs Universitet]. GUPEA.

https://gu-se-primo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/rmbr1s/46GUB_GUPEA2077/57569

Plaza, M., Boiché, J., Brunel, L., & Ruchaud, F. (2017) "Sport = Male... But Not All Sports: Investigating the Gender Stereotypes of Sport Activities at the Explicit and Implicit Levels." *Sex Roles* 76.3-4 :202-17. Web. DOI:10.1007/s11199-016-0650-x

Rada, J. (1996). Color blind-sided: Racial bias in network television's coverage of professional football games. *The Howard Journal of Communications*, 7(3), 2317240.

Reimer, Bo. (2004) "Nya Upplevelser, Nya Erfarenheter. Televiserad Idrott I Förändring." *Norsk Medietidsskrift* 11.2 165–82. Web.

Richardsson, N. Wearing, S. (2014). *Gender In The Media*. Palgrave Macmillan.

Sabo , D., Jansen, S. C. ,Tate , D., Duncan, M. C. , & Leggett, S. (1996). Television international sport: Race,ethnicity, and nationalistic bias. *Journal of Sport & Social Issues*, 20, 7721.

Svenska Fotbollsförbundet. (U.å). *Fotbollen i Sverige*.
<https://www.svenskfotboll.se/landslag/media/info-svff/>

Tyler Eastman, Andrew C. Billings, Susan. (2001) "Biased Voices of Sports: Racial and Gender Stereotyping in College Basketball Announcing." *The Howard Journal of Communications* 12.4 183-201. Web.

Van Zoonen, L. (1995). "Gender Representation and the Media" i: Downing, J., Mohammadi, A.& Sreberny, A., Questioning the Media: A Critical Introduction. London, Thousand Oaks & New Delhi: Sage Publications.

Weedon, G., Wilson, B., Yoon, L., & Lawson, S. (2018). Where's all the 'good' sports journalism? Sports media research, the sociology of sport, and the question of quality sports reporting. *International Review for the Sociology of Sport*, 53(6), 639–667. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/1012690216679835>

Wiik, Jenny. (2010). *JOURNALISM IN TRANSITION* (Doctoral Thesis for PhD degree) Göteborg: Litorapid Media AB. Hämtad 2023-01-04.
<https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/21853>

Zillmann, D. (1991). Television viewing and arousal. I J. Bryant & D.Zillmann (Eds.), Responding to the screen: Reception and reaction processes (pp.1037133). *Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Assoc*

